

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET VREDEGERECHT

Rede uitgesproken door de Heer E. DE LE COURT, Prokureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, op de plechtige openingszitting van het Hof op 1 september 1960.

Een halve eeuw geleden liet mijn achtbare voorganger, de Heer de Prelle de la Nieppe, opmerken dat het vredegericht, ongetwijfeld, de rechterlijke instelling is, die sinds de afkondiging van de Grondwet (1) het meest aangroeide en dit zonder onderbreking.

Thans blijft dit even waar.

Opvallend is het inderdaad dat deze rechtsmacht die in onze provinciën onder het Frans bewind werd ingevoerd, in de geest van de wetgever van de Constituante slechts een ondergeschikte rol te spelen had: de kantonnale rechter moest een rechter zijn die de vrede deed heersen en die zonder pleegvormen en zonder kosten recht zou spreken. Deze magistratuur hoefde overigens geen doctor in de rechten te zijn: het volstond dat hij de leeftijd van dertig jaar had bereikt en een man van ondervinding was. Aldus, luidens de verslaggever, zou de instelling aan de inwoners van het platteland een goedkope, spoedige en eenvoudige rechtsmacht bezorgen.

Onze grondwet stelde de vrederechters op gelijke voet met de andere magistraten: zij worden voortaan onafzetbaar en door de Koning benoemd, terwijl hun voorgangers verkozen werden en dit voor een bepaalde termijn. De wet op de rechterlijke inrichting van 1868 liet toe ze, vanaf 25-jarige leeftijd te benoemen, doch eiste dat zij doctor in de rechten zouden zijn. Sindsdien, grepen slechts weinig veranderingen plaats. De vrederechters, dank zij de gewetensvolle wijze waarop zij zich van hun taak kwijten en de bijzonder geprezen beroepservaring waarvan zij blijk gaven, wisten sinds lang een alom gerechtvaardigde waardering te verwerven (2).

Vooraleer de instelling zoals zij zich thans voor doet nader te bespreken, weze het mij toegelaten een kort overzicht te geven van de oplossingen die in onze buurlanden werden toegepast en waar, in de grote lijnen, gelijkaardige systemen bestaan.

In Nederland vervult de kantonrechter een functie die op weinig na met deze van onze vrederechter overeenstemt. Afdeling 2 van de wet betreffende de inrichting van de rechterlijke instellingen voorziet dat de kantonrechter deel uitmaakt van de rechterlijke macht en dat hij, zoals de andere magistraten, door

het staatshoofd benoemd wordt. Hij moet minstens 25 jaar en hoogstens 70 jaar oud zijn en houder van het diploma van meester in de rechten.

Er is een kantonrechter per rechterlijk kanton. Deze kantons mogen, wat hun oppervlakte aangaat, met de onze vergeleken worden.

De kantonrechter is in laatste aanleg bevoegd voor de geschillen van minder dan 200 gulden en in eerste aanleg tot 500 gulden maximum.

Hij is bovendien bevoegd voor de geschillen betreffende huurzaken en collectieve arbeidsovereenkomsten.

Anderzijds mogen de partijen in alle zaken vatbaar voor scheidsrechterlijke uitspraak, vóór de kantonrechter van hun keus verschijnen en hem vragen hun geschil, zelfs in laatste aanleg en welk ook de aard en het belang van de vraag weze, te beslechten.

Zoals ten onzent is de kantonrechter bevoegd inzake overtredingen en landloperij. Hij neemt onder meer kennis van alle verkeerszaken.

Beroep tegen de beslissingen van de kantonrechters, zowel op burgerlijk als op strafrechtelijk gebied, wordt vóór de arrondissementsrechtbank gebracht. Deze rechtbank mag met onze rechtbank van eerste aanleg vergeleken worden (3).

Een gelijkaardige inrichting bestaat in de Duitse Bondsrepubliek, waar de Amtsrichter eveneens zijn rechtsmacht uitoefent in zaken die in meerdere opzichten vergelijkbaar zijn met de zaken die bij ons onder de bevoegdheid van de vrederechter ressorteren. Aldus neemt de Amtsrichter kennis van de burgerlijke zaken waarvan het bedrag de duizend marken niet overschrijdt. Hij is eveneens bevoegd, welk ook het bedrag van de vordering zij, inzake huurgeschillen, jacht-schade, onderhoudsgelden tussen echtgenoten, bloed-en aanverwanten en zelfs voor zekere geschillen die uit vervoerovereenkomsten voortvloeien.

Zoals in België is de Amtsrichter ook in strafzaken bevoegd. Hij neemt eveneens kennis van de overtredingen en zelfs van wanbedrijven die met zes maand gevangenisstraf of twee jaar tuchthuis beteugeld worden.

De beslissingen van de Amtsrichter zijn voor beroep vatbaar. Het beroep wordt voor het Landgericht ge-

bracht. De inrichting van deze rechtbanken biedt zoals de Nederlandse arrondissementsrechtbank, veel gelijkenis met onze rechtbanken van eerste aanleg (4).

De rechtssystemen van de Angelsaksische landen verschillen, zoals eenieder weet, van ons rechtsstelsel. Het zal derhalve geen verwondering wekken dat de rechterlijke inrichting van Engeland ten eerste verschilt van hetgeen wij hier kennen.

Toch bestaat de instelling van de « justices of the peace », die onder meer dan een opzicht met ons vrederecht mag vergeleken worden, sinds de middeleeuwen. Haar statuut dagtekent van 1363 en sindsdien onderging zij weinig veranderingen.

De magistraten van deze rechtbanken zijn in de meeste gevallen geen juristen. Ze nemen kennis van burgerlijke zaken van gering belang en op strafgebied mag hun bevoegdheid vergeleken worden met de bevoegdheid van onze politierechters.

Is het wel nodig er aan te herinneren dat voorheen ook in Frankrijk de vrederechter een belangrijke rol vervulde, onder vele oopgumpen gelijkaardig aan die van zijn Belgische collega ?

Het zal U wel niet ontgaan zijn dat sinds december 1958 belangrijke veranderingen in de rechterlijke inrichting van dat land plaats gegrepen hebben. De verschillende rechtsmachten werden opnieuw ingericht en verdeeld.

De Franse vrederechter van voorheen bestaat niet meer.

Het is voorzeker niet zonder reden dat een hoge Franse magistraat nog onlangs met weemoed het verdwijnen van deze bewonderenswaardige titel « vrederechter » vaststelde (5). Zijn bevoegdheid werd evenwel overgenomen door de « tribunaux d'instance ». De territoriale bevoegdheid van deze nieuwe rechtsmacht strekt zich nochtans uit over een groter rechtsgebied dan dit van het vroeger verdegerecht: het arrondissement nam de plaats in van het kanton.

Zoals het vrederecht blijft de « tribunal d'instance » een buitengewone rechtsmacht (6). Deze rechtbank heeft derhalve niet de volheid van rechtsmacht. Haar bevoegdheid die aan deze van de vroegere vrederechter herinnert, strekt zich uit over verschillende domeinen. Deze rechtsmacht neemt namelijk kennis van burgerlijke zaken in laatste aanleg tot 1.500 nieuwe franken, en in eerste aanleg tot 3.000 fr. Zij neemt eveneens kennis van alle geschillen betreffende huurzaken en betreffende de geldigheid, de nietigheid of de handhaving van pandbeslagen; er werd haar ook een belangrijke bevoegdheid inzake arbeids- en sociale geschillen toegekend, alsmede inzake onderhoudsgelden. De lijst van talrijke vraagstukken die door het decreet van 22 december 1958 aan haar rechtsmacht worden onderworpen, is zeer lang (7).

Een belangrijke wijziging greep plaats voor wat het beroep aangaat: de beroepshoven nemen rechtstreeks kennis van de verhalen die ingesteld worden tegen de beslissingen van de « tribunaux d'instance ». Hiermede breekt Frankrijk af met de regeling die wij in Nederland, Duitsland en België kennen, namelijk dat de zaken door de vrederechters beslecht, in hoger beroep vóór de rechtbanken van eerste aanleg of, zoals zij nu in Frankrijk worden betiteld « tribunaux de grande instance », worden behandeld.

Deze hervorming werd door de practici niet bijzonder gretig ontvangen. Men verwijt haar dat de beroepshoven erdoor nutteloos overlast worden en dat de rechtszoekenden veel te grote verplaatsingen moeten doen voor geschillen van gering belang.

* * *

Dit voorzeker te kort overzicht, laat evenwel toe vast te stellen dat er om zo te zeggen overal in West-Europa gelijkaardige rechterlijke instellingen bestaan om geschillen van dezelfde aard te beslechten.

Zulks mag als het meest overtuigend bewijs gelden voor de noodzaak van het bestaan van het vrederecht.

Mag ik er aan herinneren dat meer bepaald in ons land het vrederecht in de loop van de laatste 50 jaar een zeer belangrijke uitbreiding heeft gekend (8). Hoewel heden nog als buitengewone rechtsmacht betiteld, behoort het ongetwijfeld tot deze rechterlijke instellingen die aan de magistraten die er hun ambt uitoefenen de meest volledige rechterlijke vorming geven.

Weet men dat op burgerlijk gebied alleen, meer dan honderd vijftig wetten in verband met de meest uiteenlopende onderwerpen, aan de vrederechter bevoegdheid toekennen. Meermaals is deze bevoegdheid beperkt, vermits de vrederechter bevoegd is welk ook het bedrag van het geschil weze (9). Zulks is onder meer het geval inzake huishuurgeschillen, handels- huur- en pachtovereenkomsten, bij verkoop op afbetaling (10), arbeidsongevallen (11) en bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (12).

Inzake mijschade is de vrederechter in laatste aanleg tot 60.000 fr. bevoegd (13). Er wordt hem eveneens bevoegdheid toegekend inzake onteigening ten algemene nutte (14), wanneer er hoogdringendheid bestaat. Hetzelfde geldt inzake militaire opeisingen (15) en ruilverkaveling van landeigendommen (16), en in de gevallen waar geen werkrechtshoofden bestaat, neemt hij kennis van de geschillen inzake arbeids- en bediendencontracten alsmede van alle vraagstukken welke normaal in de bevoegdheid van deze rechtsmachten vallen (17).

De burgerlijke contentieuze rechtsbedeling van de vrederechter vertegenwoordigt slechts een deel van de taken die hem opgedragen worden. Op het gebied van de oneigenlijke rechtspraak is zijn tussenkomst niet minder belangrijk. Terecht wordt hij als de « familierechter » betiteld (18). Hij neemt inderdaad het voorzitterschap van de familieraden waar, oefent een toezicht uit op alle vermogensverrichtingen die minderjarigen aangehen, woont de openbare verkopen bij waar deze laatsten bij betrokken zijn en oefent in het algemeen een toezicht uit op alle verrichtingen in verband met de voogdij.

Hij is van rechtswege lid van de beschermingscomitees van de ontslagen gevangenen. De sekwestratie ten huize van geesteszieken wordt onder zijn beheer en toezicht geplaatst. Bovendien is zijn advies in talrijke gevallen onontbeerlijk. Zulks is onder meer het geval inzake naturalisatie en eerherstel. Bij familieverlating voorziet de rechtspleging eveneens zijn tussenkomst, vermits het hem opgedragen werd de partijen te onderhouden en een laatste verzoeningspoging te doen.

Deze alleszins zeer onvolledige opsomming van de talrijke taken die de vrederechter worden opgedragen, zou een onjuist beeld van zijn zending geven, indien wij zijn zo doeltreffende tussenkomst als verzoener niet vermeldde.

Wij hoeven slechts even kennis te nemen van de rechterlijke statistieken om ons ervan te overtuigen dat het met reden is dat sinds bijna twee eeuwen de uitdrukking vrederechter in onze wetgeving geschreven staat. De kantonale magistraten zijn er zich wel van bewust dat het door de verzoeningsprocedure is, dat zij het best hun zending kunnen vervullen. Het baart dan ook geen verwondering dat op het platteland het aantal door verzoening afgehandelde zaken soms

even belangrijk is als het aantal uitgesproken vonnissen. Maar hoeveel geduld, hoeveel inspanningen en hoeveel mensenkennis vergt zulks niet!

Hoe belangrijk de burgerlijke bevoegdheid van de vrederechter ook zij, toch mag zijn strafrechtsmacht niet uit het oog verloren worden. Daar waar zij voorheen uitsluitend verband hield met enkele overtredingen van bijkomend belang door het strafwetboek of door bijzondere wetten voorzien, — ik denk onder meer aan de openbare dronkenschap en de landloperij — weet eenieder dat deze bevoegdheid in de loop van de laatste jaren aanzienlijk vermeerderde. De toename van de verkeerszaken en, het dient te worden onderstreept, de talrijke bijzondere bevoegdheden die ook op strafgebied aan de vrederechters werden toegekend, verklaren deze toestand: onthouden wij onder meer een reeks overtredingen van sociaal recht en, onlangs nog, de overtredingen in verband met de takken op de radio- en de televisie-ontvangstposten. Overigens gaat het hier, zoals trouwens voor de verkeerszaken, om inbreuken die met correctionele straffen beteugeld worden, maar die toch binnen de bevoegdheid van de politierechter vallen. De bedrijvigheid van de politierechtbanken nam aldus aanzienlijk toe. Recente statistieken bewijzen dat in sommige arrondissementen, in een tijdsverloop van twee jaar, het aantal vonnissen bijna verdubbelde (19).

* * *

Terwijl op velerlei gebied belangrijke hervormingen ter studie zijn, komt het mij wenselijk voor, de wezenlijke bestanddelen van de instelling, waarvan ik zoëven de structuur onderzocht, nader te bespreken.

Het behoort tot het wezen zelf van het vrederecht, dat de vrederechter steeds als enige rechter optreedt. Hij is inderdaad niet enkel geroepen om alléén te zetelen, maar tevens maakt hij alléén de rechtsmacht uit. Hij is heer en meester in zijn kanton, beheerst zelf de inrichting ervan en draagt er al de verantwoordelijkheden van.

Het kies vraagstuk van de enige rechter is U zeker al te zeer bekend opdat ik er bij zou stilstaan. Vooraankomende persoonlijkheden hebben hun kritieken tegen deze instelling niet gespaard, terwijl anderen er met lof over spreken (20).

Talrijk zijn in ons land de rechtsmachten waar de enige rechter fungeert. De rechter in kortgeding, de enige rechter in de rechtbank van eerste aanleg, de kinderrechter, mogen als voorbeelden gelden. Wat er ook van zij, de instelling lijkt door de openbare mening te worden aanvaard. Komt het niet vaak voor dat, in overeenstemming met de bepalingen van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, de partijen een enige scheidsrechter aanstellen? Wat zelfs meer is, de partijen mogen de scheidsrechter gelasten als goede man uitspraak te doen en, aldus afstand doende van de toepassing van alle rechtsregels, uitgenomen de bepalingen van openbare orde, hun lot volledig overlaten aan het billijkheids- en rechtsvaardigheidsgevoel van de scheidsrechter.

Dit bijzonder treffend voorbeeld van de enige rechter wijst aan hoezeer de verschillende instellingen die de enige rechter betreffen van elkaar verschillen. Want indien de partijen niet aarzelen de scheidsrechter aan te stellen om hun geschil als enige rechter te beslechten, dan is het omdat ze, in gemeen overleg, hun vertrouwen in hem stellen. De scheidsrechter, enige rechter, wordt de partijen niet opgedrongen, hij is hun vrij gekozen vertrouwensman en hierdoor ontstaat een wezenlijk verschil tussen deze

scheidsrechter en de rechters die onze hoven en rechtbanken samenstellen.

Gij zult U ongetwijfeld het twistpunt herinneren dat in 1919 ontstond, bij het instellen van de enige rechter bij de rechtbank van eerste aanleg (21). Dit hulpmiddel, dat voorzien werd om aan een toestand bestempeld als zijnde van tijdelijke aard te verhelpen (22), werd met gemengde gevoelens onthaald. De wetgever had ten andere talrijke voorzorgen genomen om de risico's waaraan de instelling scheen blootgesteld, te verminderen. Volgens de geest van de wet, mochten enkel de geschillen die geen grote moeilijkheden boden, aan de enige rechter onderworpen worden, en sommige geschillen werden uitdrukkelijk aan zijn bevoegdheid onttrokken. Er was evenwel veel meer: de enige rechter moest in beginsel gekozen worden onder de rechters van de rechtbank van eerste aanleg die in de uitoefening van hun ambt reeds een grote ervaring hadden verkregen. Zodoende werd, bij de leeftijdsvereiste die voor alle rechters voorzien is, deze van de rechterlijke praktijk gevoegd. Dit kwam dus neer op een verschuiving van de leeftijdsgrens voor de rechters geroepen om alleen te zetelen. En dat was, moet ik het zeggen, een zeer wijze maatregel.

Bovendien kwam bij al deze voorzorgen nog het verplichtend advies van het openbaar ministerie. Ofschoon alleen om de beslissing te treffen, zou de rechter in het advies van het openbaar ministerie, de hulp krijgen van een onafhankelijke opinie, gevormd, zoals de zijne, in de loop van de debatten, op grond van dezelfde bundels. Het openbaar ministerie zou, dank zij de inrichting van het parket, met de onderlinge samenhang die er onder al zijn leden bestaat, beter dan wie ook de gelegenheid hebben om de eenheid van rechtspraak onder de verschillende kamers van eenzelfde rechtsmacht te doen heersen (23).

Mag ik er tevens de nadruk op leggen dat de enige rechter zijn ambt uitoefent in de schoot van een rechtbank die uit verschillende kamers bestaat en dat, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften, de dienst van de magistraten op geregelde tijdstippen gewijzigd wordt. De enige rechter in de rechtbank van eerste aanleg heeft dus geen bestendig karakter en dank zij de afwisseling van de rechters, kan er gemakkelijk rekening gehouden worden met de bijzondere geschiktheid van iedere magistraat.

Terwijl in de rechtbank de uitoefening van de kiese functies van enige rechter gepaard gaat met talrijke waarborgen, mag zulks ook gezegd worden van de vrederechter?

Merken wij eerst op, dat de vrederechter al de zaken die onder zijn bevoegdheid ressorteren zelf behandelt. Hoewel hij niet, zoals de rechtbank van eerste aanleg volle rechtsmacht bezit, neemt het aantal zaken die in zijn bevoegdheid vallen, jaarlijks toe, en desondanks behandelt de vrederechter ze allemaal zonder het minste onderscheid, welke ook de moeilijkheid ervan weze en, in de meeste gevallen, bij gelijk welk bedrag van het geschil. Het was ongetwijfeld wenselijk dat al de zaken nopens de onderhoudsgelden voor dezelfde rechtsmacht zouden gebracht worden en de vrederechter, die zo dicht bij de rechtzoekenden staat en zo gemakkelijk te bereiken is, biedt ontegensprekelijk grote voordelen (24). Maar wat voor een kiese taak is dat niet? En kan hetzelfde niet gezegd worden van de handelshuurgeschillen, waar de bevoegdheid van de vrederechter eveneens onbeperkt is?

Niettemin, hoe zwaar en hoe kies de zending van de vrederechter ook kan zijn, vinden wij bij de inrichting van het vrederecht geen enkel der waarborgen

terug die ten opzichte van de enige rechter in de rechtbank van eerste aanleg worden voorzien.

Het volstaat dat de kandidaat-vrederechter dertig jaar oud weze en drager van het diploma van doctor in de rechten, opdat hij tot het ambt zou mogen benoemd worden en zijn functies in alle opzichten zou mogen waarnemen, terwijl zijn collega van eerste aanleg, die alvorens benoemd te worden minstens gedurende twee jaar hetzij rechterlijke functies moet hebben uitgeoefend, of bij de balie ingeschreven zijn geweest of het recht in een universiteit gedoceerd hebben, in het begin van zijn loopbaan slechts als bijzitter in een kamer met drie rechters plaats mag nemen.

De vrederechter wordt evenmin door een magistraat van het openbaar ministerie bijgestaan. Bovendien wanneer hij als politierechter zetelt, wordt het ambt van het openbaar ministerie zelfs niet door een jurist waargenomen. Het zal, naar gelang de omstandigheden, een politiecommissaris, een burgemeester of zelfs een schepen zijn, waarvan de rechtskennissen beperkt zijn.

Men heeft van de enige rechter gezegd dat hij veel meer blootgesteld staat aan kritiek dan zijn collega's die in college zetelen; dat hij niet alleen door zijn beslissingen kritiek ontketent maar dat zelfs zijn privaat leven daardoor kan verbitterd worden (25).

Hier raken wij een van de meest kiese en ingewikkelde vraagstukken van het hedendaags rechterlijk leven. Het is helaas maar al te zeer een feit dat de rechter hoe langer hoe meer bijna machteloos staat tegenover de meest afschuwelijke kritiek van de pleiters die niet aarzelen gebruik te maken van al de middelen die de techniek hen biedt om hun leugens en hun lastertaal te verspreiden.

Welnu, een van de kenmerken van het vrederecht, waaraan, zeer terecht overigens, bijzonder belang wordt gehecht, bestaat in het zo nauw en zo rechtstreeks contact tussen de rechter en zijn rechtsonderhorigen. Hoe dichter hij bij hen staat, hoe beter hij hen kent en hoe beter hij hun moeilijkheden kan aanvoelen en hun geschillen beslechten. Hij kent zijn rechtsonderhorigen en zij kennen hem. Veeleer, op het platteland en in talrijke kleine steden en centra leeft hij in hun midden, deelt hun smarten en hun vreugden en behoort hij tot de plaatselijke vooraanstaande persoonlijkheden.

Moet men er wel aan toevoegen dat zijn toestand daardoor alleen des te kieser is, dat de minste fout, de minste misstap in de uitoefening van zijn ambt of zelfs in zijn privaat leven des te meer zijn prestige zal aantasten. Het is voorzeker veel meer te zijnen opzichte dan van zijn collega van de rechtbank van eerste aanleg dat de bezwaren die tegen de enige rechter werden geopperd, verantwoord zijn. Zulks lijkt mij des te meer het geval, indien, zoals reeds werd opgemerkt, de vrederechter heer en meester is in zijn kanton en dat, onafzetbaar zijnde, hij er tot het einde van zijn loopbaan zal blijven.

Deze korte beschouwingen wijzen aan, dat ter gelegenheid van de inrichting van het vrederecht het steeds past de oorsprong van de instelling en de doeleinden waarvoor het werd opgericht voor ogen te houden.

In beginsel was het vrederecht een uitzonderlijke rechtsmacht, ingesteld om geschillen van gering belang te beslechten; verzoeningsrecht bij uitstek, had het een eeuw geleden slechts een geringe rol te vervullen. In dit verband beantwoordde de instelling zo goed mogelijk aan wat van haar verwacht kon worden.

Evenwel, in de loop van de laatste vijftig jaar,

heeft de wetgever, bezorgd om een snelle en goedkope rechtspleging te verzekeren, de bedrijvigheidskring van de vrederechter op aanzienlijke wijze verruimd. Zoals eenieder weet, zijn er hoe langer hoe meer gebieden waar zijn tussenkomst voorzien werd en talrijk zijn de wetsontwerpen en wetsvoorstellen die deze uitbreiding van zijn bevoegdheid vooropstellen (26).

Aldus worden ieder jaar enkele stenen aan dit reeds zo indrukwekkend gebouw toegevoegd.

Ik vind daarom dat indien het wenselijk is de instelling zelf te behouden, en ze zelfs een meer harmonisch karakter te geven in het geheel van onze rechterlijke organisatie, het niettemin volstrekt noodzakelijk is, het statuut ervan aan te passen. Het komt mij onontbeerlijk voor van de kandidaten voldoende waarborgen te eisen, die hun mensenkennis, hun ondervinding en hun praktische vorming bewijzen. Het kan volgens mij niet verantwoord worden dat een kandidaat die amper 30 jaar oud is en die noch in de magistratuur, noch bij de balie een voldoende vorming verkreeg, zulk een belangrijke functie zou mogen bekleden. De kantonnale rechter zou voordien, ofwel, minstens gedurende enkele jaren, een gerechtelijke functie moeten uitgeoefend hebben, hetzij als rechter of als substituut — en liefst nog als alleen-zetelende rechter — in een rechtbank van eerste aanleg, ofwel enkele praktijk moeten tellen als advocaat bij de balie.

De praktijk van de balie kan trouwens, laat ons dit niet uit het oog verliezen, gepaard gaan met een doelmatige vorming in de magistratuur, dank zij de uitoefening van het ambt van plaatsvervangend rechter. Dit ambt zou ten andere ook op een meer rationele wijze moeten georganiseerd worden om aan de plaatsvervangende rechter die het wenst, toe te laten, in de uitoefening van zijn functie een voldoende praktische vorming te verkrijgen.

Deze oplossing die het voordeel biedt een meer harmonisch evenwicht te doen heersen onder de verschillende takken van onze rechterlijke organisatie, zou voorzeker volkomen in de lijn liggen van de instelling zelf en van de bevoorrechte materiële toestand waarvan zij thans geniet (27).

* * *

Hoewel de instelling van het kantonnaal gerecht thans terecht met veel bijval wordt onthaald, dank zij de hoge hoedanigheden van hen die er hun functies uitoefenen, kan men nochtans niet ontkennen dat de instelling de sporen vertoont van de tijd, die helaas de instellingen, niet minder dan de mensen spaart.

Zoals ik het zoëven aantoonde, onderging de inrichting van het vrederecht en vooral van de kantons, op een eeuw tijd, slechts weinig veranderingen. Het baart dan ook geen verwondering dat zij bij nader onderzoek getuigen van een gebrek aan aanpassing in een wereld die de invloed van een voortdurende ontwikkeling ondergaat. In deze eeuw van snelheid en van beweging is het onvermijdelijk dat de oplossingen die 150 jaar geleden verantwoord waren, thans niet meer aan de inrichting van een modern gerecht, zoals wij het in 1960 opvatten, beantwoorden.

De studie van de gerechtelijke statistieken wijst uit dat er vrederechters zijn, die hun rechtsmacht uitoefenen in kantons waarvan het aantal inwoners groter is dan de bevolking van sommige arrondissementen. Zulks is onder meer het geval met Borgerhout en Sint-Joost-ten-Node, waarvan de bevolking de 100.000 inwoners overtreft.

Het spreekt van zelf dat in zulke omstandigheden

de instelling van de kantonnale rechter niet meer beantwoordt aan het beeld dat haar voorstanders er zich van gemaakt hadden. Deze stedelijke vrederechter onderhoudt slechts zeldzame contacten met zijn recht-onderhorigen. Overigens kent hij ze om zo te zeggen niet. Steeds met werk overlast, is het hem haast onmogelijk aan zijn talrijke beroepsplichten te voldoen. De wetgever, bezorgd om aan deze toestand te verhelpen, deed dan ook beroep op een hulpmiddel, nl. de aanstelling van toegevoegde vrederechters. Deze magistraten hebben tot taak een of meer kantons, samen met de titularis, te bedienen. De instelling die door sommigen gretig werd othaald en door anderen fel werd bekritiseerd, schijnt niet in alle gevallen de gewenste uitslagen te hebben opgeleverd (28).

Hoewel als tijdelijke oplossing bedoeld, had deze toch voor gevolg dat eens te meer de grondige hervorming die een krachtadige reorganisatie en een hergroepering van de kantons met zich mee moest brengen, verdaagd werd.

Ik hoef U niet te zeggen dat overbelaste vredegerichten een uitzondering zijn.

Het is een feit dat sommige magistraten, uit de grote centra, jaarlijks tot 5.000 vonnissen vellen, maar het algemeen gemiddelde ligt evenwel lager. Wat mij als veel erger voorkomt is dat dit gemiddelde in bepaalde gevallen zelfs zeer laag daalt. Zo werden in ongeveer 80 kantons van de 230 bestaande kantons, in de loop van de jaren 1955, 1956 en 1957, in burgerlijke zaken en ten gronde beslissende, minder dan 150 vonnissen geveld (29).

In dezelfde kantons werden in politiezaken minder dan 300 vonnissen uitgesproken. De bevolking van meer dan 60 kantons bedraagt minder dan 20.000 inwoners; sommige kantons tellen er ten andere minder dan 5.000. Moet ik er aan toevoegen dat in deze laatste kantons niet eens 50 vonnissen per jaar geveld worden?

Het onderzoek van deze statistieken, hoe onvolmaakt zij ook mogen zijn en welke ook de kritieken wezen die ten overstaan van dergelijke studies worden gemaakt, stelt evenwel in een klaar daglicht de aanzienlijke wanverhouding die in de organisatie en de structuur van de kantonnale rechtsmachten bestaat. Ongetwijfeld is de overbevolking en de overlast van sommige kantons van aard om het wezen zelf van de instelling aan te tasten. Het worden kleine rechtbanken, soms samengesteld uit meerdere rechters, die een aanzienlijk aantal zaken beslechten en slechts zeldzame en vage betrekkingen onderhouden met hun rechtsonderhorigen. Doch de toestand van de kantons met een beperkte activiteit lijkt mij evenmin wenselijk.

Zoals terecht werd opgemerkt (30) geldt voor de magistraten ook het beginsel van het «full employment» en is het volstrekt noodzakelijk dat door voortdurende en nauwgezette werkzaamheden zij de volle maat van hun ondervinding en van hun juridische kennis geven.

Deze paradoxale toestand legt zich thans waarschijnlijk uit doordat de meeste kantons zich thans nog voordoen zoals zij bij onze onafhankelijkheidsverklaring reeds bestonden. Moet er evenwel nadruk op gelegd worden dat sindsdien ons land aanzienlijke en talrijke veranderingen kende, zowel op demografisch als op economisch gebied, dat de verkeerswegen en verkeersmiddelen op grote schaal uitgebreid werden en dat zelfs de bedrijvigheid van de bevolking haast niet meer te vergelijken is met hetgeen zij 150 jaar geleden was. De instellingen en meer in het bijzonder de rechterlijke instellingen, moeten dan ook aan de vereisten van onze moderne tijden aangepast worden.

Zeër terecht heeft de wetgever zijn belangstelling voor deze problemen getoond. Herhaalde malen werden ontwerpen opgesteld. Laat ons de drie voornaamste opnoemen, gekend onder de naam van hun promotors: de ontwerpen *Tschoffen* en *Pholien* en, het jongste in datum, het ontwerp *Dijon*. Al deze ontwerpen voorzien een hergroepering van de kantons, een herziening van hun grenzen en van hun bevoegdheid, rekening gehouden met de nieuw geschapen toestanden. Ik ben vanzelfsprekend niet bevoegd om de beslissingen die ter zake zullen getroffen worden, te bekritisieren, doch het komt mij ten zeerste wenselijk voor, dat de beslissingen die zullen genomen worden, rekening zouden houden met de bijzondere toestand van ieder kanton afzonderlijk. Ter zake mogen geen strakke principes gevolgd worden, waaraan de feiten goed of kwaadschiks zich zouden moeten aanpassen. Men moet integendeel met de bijzondere plaatselijke toestand rekening houden, alsmede met de verkeersmiddelen, met de dichtheid van de bevolking, met haar bedrijvigheid en met haar levenswijze. Economische, politieke en sociale beschouwingen zullen derhalve ten grondslag liggen aan de herziening van de landkaart van de gerechtelijke kantons.

De bedrijvigheid van de politierechtbanken stelt eveneens belangrijke en kiese vraagstukken.

Het is voorzeker overbodig de nadruk te leggen op de toename van de verkeerszaken in de loop van de laatste jaren.

Besteedt het Hof zelf niet een aanzienlijk deel van zijn werkzaamheden aan verkeerszaken?

Ik wil thans niet de oorzaak van deze toestand onderzoeken, noch op dit ogenblik naar de middelen zoeken om eraan te verhelpen, doch inzake politierechtbanken lijkt het mij noodzakelijk de nadruk te leggen op een belangrijk en dringend probleem.

De zaken die heden ten dage aan de politierechtbanken worden onderworpen, kunnen niet vergeleken worden met de zaken waarvan deze rechtsmachten een eeuw geleden moesten kennis nemen. Niet alleen breidde het aantal zaken zich uit, en neemt het nog dagelijks op ontstellende wijze toe, doch bovendien rijzen heel vaak kiese vraagstukken op, niet alleen van strafrecht of van strafprocesrecht, doch zelfs van burgerlijk recht en soms van administratief recht.

Nochtans wordt hier de uitoefening van het ambt van het openbaar ministerie toevertrouwd hetzij aan de politiecommissaris, zo er een aangesteld werd, hetzij aan de burgemeester en soms zelfs aan een schepen van de gemeente waar de rechtbank zetelt. Hoe gewetensvol en plichtbewust deze magistraten van de administratieve orde zich ook van hun plichten kwijten, toch wijst de praktijk aan, dat in talrijke gevallen zij noch de juridische, noch de wetenschappelijke vorming, noch zelfs de persoonlijke aanleg bezitten om een dergelijk ambt uit te oefenen. Het is overigens niet wenselijk dat de openbare vorderingen, die in alle onpartijdigheid en onafhankelijkheid moeten uitgeoefend worden, hun zou toevertrouwd worden; eerst en vooral wegens de betrekkingen die zij noodzakelijkerwijze met hun geadministreerden moeten onderhouden; vervolgens ook omdat sommigen onder hen tenminste hun mandaat aan verkiezingen te danken hebben en derhalve politieke verplichtingen hebben. Alleen uit het oogpunt van de tucht, is deze oplossing reeds te verwerpen. Zowel de politiecommissaris, als de burgemeester en de schepen, wanneer zij het ambt van het openbaar ministerie waarnemen, zijn tegelijkertijd afhankelijk van verschillende tuchtverbanden. De politiecommissaris heeft zich te verantwoorden tegen-

over de bestuurlijke overheid, die hem aanstelde en met wie hij dagelijks in betrekking staat; hij is tevens rekenschap verschuldigd aan de gerechtelijke overheid voor de beslissingen die hij als officier van het openbaar ministerie treft.

Bovendien hangt de inrichting van de politieparkeren af, van de gemeentelijke overheden van de plaats waar de rechtbank zetelt, die er trouwens de financiële lasten van dragen. Die inrichting laat ook dikwijls veel te wensen over: het personeel heeft de vereiste vorming niet en soms wordt het slechts op onvoldoende wijze ter beschikking van de officier van het openbaar ministerie gesteld.

De oplossing die aan dit vraagstuk dient gegeven te worden, moet rekening houden met twee wel bepaalde richtlijnen.

Aan de ene kant, moet de procureur des Konings de openbare vordering, onder het gezag en het toezicht van de procureur-generaal, voor al de rechtsmachten uitoefenen, dus zowel voor de politierechtbanken als voor de rechtbanken van eerste aanleg. Deze oplossing dringt zich naar mijn oordeel des te meer op vermits de vraagstukken zeer nauw met elkaar verbonden zijn en tot dezelfde gebieden behoren, zoals onder meer de verkeers- en sociale zaken, en ze dus terzelfdertijd binnen de bevoegdheid van beide rechtsmachten vallen. Het is naar mijn oordeel van overwegend belang dat voor die vraagstukken, welke hoe langer hoe meer in aantal toenemen, een algemene richtlijn zou gevolgd worden. Zulk een eenheid kan slechts verkregen worden, indien zij vooreerst in de schoot van het openbaar ministerie zelf wordt verwezenlijkt.

Anderzijds is deze eenheid wenselijk ook in het raam van de rechtsmacht zelf. Reeds meermaals ging de wetgever in deze richting. Te Brussel, te Antwerpen en onlangs te Gent, Brugge en Charleroi, werden politierechtbanken, waarvan de territoriale bevoegdheid meerdere kantons omvat, opgericht. Naar mijn oordeel zou deze oplossing moeten toegepast worden, zo niet stelselmatig, dan toch in elk geval over het grootste deel van het land. Indien er eenheid moet komen in de uitoefening van de openbare vordering, dan lijkt het even noodzakelijk de eenheid in de rechtspraak te verwezenlijken. De verspreiding van de rechtsmachten, hun versnippering, zoals zij thans onder de vrederechten bestaat, is zeker niet van aard deze eenheid te bevorderen. Ten andere, indien het wenselijk is dat de vrederechter, familierechter en rechter voor de burgerlijke zaken, zo dicht mogelijk bij de rechtsonderhorigen staat, dan hoeft evenwel het vraagstuk van de politierechter niet op dezelfde wijze opgelost te worden: hier is inderdaad de rechtsonderhorige meestal een weggebruiker die nooit of zelden in het kanton woonachtig is.

Mocht men aldus de eenheid verwezenlijken zowel in de schoot van de rechtbank zelf als wat betreft het openbaar ministerie, dan zou ongetwijfeld de aanstelling van magistraten van het kantonnaal parket op gunstige wijze mogen onthaald worden.

Meermaals werd deze vraag reeds onderzocht en verschillende ontwerpen werden opgemaakt (31). In de meeste van deze ontwerpen werd voorzien dat het ambt van het openbaar ministerie door substituten van de procureur des Konings, gehecht aan het parket van de rechtbank van eerste aanleg, zou waargenomen worden. Deze oplossing leverde evenwel grote bezwaren op: de magistraten zouden zich voortdurend naar al de kantons van het arrondissement moeten begeven, hetgeen niet alleen aanzienlijke verplaatsingskosten met zich mee zou brengen, maar ook gepaard zou gaan met een groot tijdverlies, zonder

te spreken van de aanzienlijke organisatie-moeilijkheden en toezichtsproblemen op de verschillende politieparkeren.

De centralisatie van de politierechtbanken in de hoofdplaats van het arrondissement zou aan al deze bezwaren verhelpen.

Zoals ik het zoëven uitgelegd heb, zou de procureur des Konings het ambt van het openbaar ministerie bij de politierechtbank uitoefenen. Hij zou bijgestaan worden door zijn substituten die hij daartoe zou aanstellen, hetzij voor een bepaalde periode, hetzij naar gelang de dienstregeling van het parket. Het ambt van het openbaar ministerie zou aldus door magistraten waargenomen worden, die hiervoor in alle opzichten de vereiste vorming bezitten.

Het politieparkeret zou met het parket van de rechtbank van eerste aanleg verbonden worden. De bestaande inrichting van dit parket kan inderdaad gemakkelijk uitgebreid en aangepast worden aan de noodwendigheden van de dienst van een politieparkeret.

Deze eenmaking zou onder meer de omvangrijke briefwisseling en de talrijke bestuurlijke formaliteiten, die thans het werk van de parketten bemoeilijken en vertragen, uitschakelen. Aldus zou men, door de verwezenlijking van de eenheid, tegelijkertijd het werk van de politieparkeretten en van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg verbeteren, vereenvoudigen en bespoedigen.

Naar mijn mening zou de geplande centralisatie derhalve een grote vooruitgang betekenen zowel wat de rechtsbedeling zelf aangaat, als wat de inrichting van de rechterlijke diensten betreft. Het komt mij tevens voor dat indien de hervorming op rationele wijze uitgevoerd wordt, zij aanzienlijke besparingen zou meebrengen zowel voor het budget van de staat als voor dat van de gemeenten.

De vraagstukken van rechterlijke organisatie zijn evenwel de enige niet die onze aandacht verdienen.

In de loop van de laatste jaren kende de wetgever bevoegdheid toe aan de vrederechter, in verband met talrijke vraagstukken, welke ook het bedrag van het geschil weze. Er ontstond aldus een overvloed van bijzondere bevoegdheden, en dit is voorzeker niet van aard om het werk van de pratici te vergemakkelijken. In dit verband is, zoals eenieder weet, de opsomming die in de voorafgaandelijke titel van het wetboek van burgerlijke rechtspleging voorkomt, onvolledig en men vraagt zich tevergeefs af waarom sommige bijzondere bevoegdheden die tot stand kwamen na de wet van 30 maart 1876 in het wetboek vermeld werden (32), terwijl anderen er niet in voorkomen (33). Het spreekt vanzelf dat in eenieders belang een volledig overzicht van de bevoegdheid van de vrederechter, in de wet op de bevoegdheid zou moeten vermeld worden.

Men dient er tevens de nadruk op te leggen dat, zoals reeds vroeger werd opgemerkt (34), de toename van geschillen, waarover de vrederechter in eerste aanleg te kennen heeft, welke ook het bedrag van de vordering weze, van aard is om het wezen zelf van de instelling te veranderen.

Indien de wetgever geoordeeld heeft hoe langer hoe meer bevoegdheden aan de vrederechters te moeten toekennen en indien het vrederecht, spijs deze overbelasting, niettemin goede uitslagen oplevert, dan moet men zulks ongetwijfeld toeschrijven aan haar zo eenvoudige rechtspleging. Voorzeker zijn een minimum aantal vormregels onontbeerlijk om willekeur en onverschilligheid te voorkomen en de rechten van de partijen te beschermen. Maar de rechtspleging voor de vrederechter kent geen nutteloze, overbodige vormen: de vertegenwoordiging van de partijen biedt geen

moeilijkheid; zij kunnen zelfs uit eigen beweging vóór de rechter verschijnen, zonder voorafgaandelijke pleegvormen en hem verzoeken hun geschil te beslechten.

Het wekt dan ook geen verwondering dat men er ook aan gedacht heeft de vormen van het beroep te vereenvoudigen. Artikel 82bis werd door de wet van 30 maart 1936 in het wetboek van burgerlijke rechtspleging ingelast, en gaf de maatstaf aan van de bijval van de hervorming. U kent er de termen van: het beroep wordt ingesteld door middel van een exploit, betekend met dagvaarding vóór de Kamer voor dewelke overeenkomstig het reglement van de rechtbank de zaak zal gebracht worden. De termijn dagvaarding bedraagt acht dagen en het exploit vermeldt de dag en het uur van de verschijning. De tussenkomst van de pleitbezorgers staat vrij: de partijen verschijnen persoonlijk of worden vertegenwoordigd door een advocaat, houder van de stukken. Wat is dat allemaal toch eenvoudig!

Er is evenwel een schaduwzijde aan deze anders zo voortreffelijke regeling.

Zoals het U bekend is, is de vrederechter in laatste aanleg bevoegd tot 2.000 fr. en in eerste aanleg tot 10.000 fr. De rechtbank van eerste aanleg beslecht de zaken die haar onderworpen worden in laatste aanleg tot 25.000 fr. en neemt in eerste graad kennis van al de geschillen die een hoger bedrag betreffen. Vroeger was deze oplossing misschien te verantwoorden doordat de rechtbank steeds uit drie rechters samengesteld was. Het collegialiteitsprincipe maakte een waarborg uit, die bij het vrederecht niet bestond. Doch sinds de enige rechter bij de rechtbank van eerste aanleg ook werd ingevoegd, kan het onderscheid tussen beide rechtsmachten niet meer op dezelfde manier verantwoord worden.

Bovendien wordt in sommige rechtbanken het beroep tegen de vonnissen van de vrederechters aan het oordeel van de enige rechter onderworpen. Deze regeling komt mij helemaal niet wenselijk voor.

Inderdaad, een ervaren vrederechter, die sinds lang een grondige kennis bezit van al de problemen die in zijn bevoegdheid liggen, kan thans niettemin zijn vonnissen in hoger beroep zien voorleggen aan een rechter die, wegens de afwisseling der dienstregeling van de rechtbanken van eerste aanleg, voor de eerste maal belast is in hoger beroep kennis te nemen van zaken waarvan hij dan ook, althans in den beginne, geen of slechts weinig ondervinding heeft. Ik meen dat in elk geval, in onze huidige rechterlijke inrichting, het beroep tegen de vonnissen van de vrederechters, zoveel mogelijk aan kamers uit drie rechters samengesteld, moet voorgelegd worden en, minstens, welke ook de omstandigheden mogen zijn, aan het oordeel van magistraten die in de rechtbank een grote ervaring hebben opgedaan.

* * *

Dit kort overzicht, te kort en voorzeker te onvolmaakt opdat het ons een volledig en juist beeld van het vrederecht in 1960 zou kunnen geven, laat evenwel toe het belang van de aan gang zijnde hervormingswerkzaamheden te beseffen. Het vrederecht, eenieder zal het daarover met mij eens zijn, is een van de belangrijkste elementen van onze rechterlijke inrichting geworden. Naast de rechtbanken van eerste aanleg, waarvan de volheid van rechtsmacht zich aan de partijen op een meer gebiedende wijze zou moeten opdringen, opdat zij de eigenlijke draagwijdte zou krijgen die men haar heeft willen toekennen, komt

het mij onontbeerlijk voor, dat de bevoegdheid van de vrederechters eveneens de bevestiging zou krijgen van de titels die de praktijk hun sinds lang heeft toegekend. Het vrederecht is niet langer, zoals ten tijde van de Constituanten, een buitengewone rechtsmacht. Ongetwijfeld zullen sommige soorten gedingen steeds buiten de bevoegdheid van de vrederechters vallen: ik denk aan de vraagstukken in verband met de echtscheidingen en, meer in het algemeen, met de staat van de personen, aan de gedingen in verband met de faillissementen, enz. Doch deze bijzondere zaken ter zijde gelaten, komt het mij zeer gewenst voor, aan de vrederechter een uitgebreide bevoegdheid toe te kennen voor al de geschillen van gering en zelfs middelmatig belang. Het voorbeeld van onze Franse geburen die de bevoegdheid van de «juge d'instance» op 30.000 fr. gebracht hebben, verdient onze bijzondere belangstelling. Anderzijds meen ik dat het wenselijk is, in het belang van een goede rechtsbedeling, dat het aantal zaken, waarvan de vrederechter kennis neemt, welke ook het bedrag van de vordering weze, ten eerste beperkt zou blijven.

Indien aldus een behoorlijk evenwicht kan bereikt worden, niet alleen in de schoot van deze rechtsmacht maar ook in de rechterlijke inrichting van ons land, indien het delikaat probleem van de grenzen van de kantons kan opgelost worden samen met de verdere uitbouw van de politierechtbanken, dan zullen de kantonale rechters de volle maat kunnen geven in de richting van de talrijke verdiensten die hen meestal kenmerken.

Dit vraagstuk is slechts een onderdeel van de talrijke zendingen die aan de koninklijke commissaris voor de rechterlijke hervorming werden opgedragen. Mogen zijn werkzaamheden, waarvan wij de uitslag met de grootste belangstelling afwachten, met succes bekroond worden.

(1) Openingsrede uitgesproken op de plechtige zitting van het Hof van Beroep te Brussel van 1 oktober 1910.

(2) De wet van 25 november 1889 heeft het stelsel van de emolumenten die aan de vrederechters door de partijen betaald werden en aanleiding hadden gegeven tot zeer gekronde kritieken afgeschaft. Ten titel van vergoeding bekwamen de vrederechters een voorkeurregime op het gebied van hun bezoldigingen. Sindsdien werden onder meer de vrederechters van eerste klas op gelijke voet gesteld met de voorzitters en de procureurs des Konings van de rechtbanken van tweede klas.

De wet van 1 juni 1948 heeft zowel voor de vrederechters als voor de rechters in de rechtbanken van eerste aanleg de minimum leeftijdsgrens op dertig jaar gebracht.

(3) Art. 30 tot 44 van de wet Rechterlijke organisatie en beleid der Justitie.

(4) Titel III van het Gerichtsverfassungsgesetz van 27 januari 1877.

(5) Cfr. Le Pouvoir judiciaire, april 1960, nr 150, en Journal des Tribunaux 1960, blz. 330.

(6) Cornu en Foyer, Procédure civile et commerciale, blz. 102.

(7) Decreet van 22 december 1958, nr. 58-1284.

(8) Collignon, Journal des Juges de Paix, 1951, blz. 345.

(9) Art. 2bis en 3 van de voorafgaandelijke titel van het wetboek van burgerlijke rechtspleging.

(10) In zoverre de daad in hoofde van de koper geen handelskarakter draagt; art. 3, 1° en 12° van de voorafgaandelijke titel van het wetboek van burgerlijke rechtspleging.

(11) Wet van 24 december 1903, art. 24.

(12) Besluitwet van 28 december 1944, art. 12.

(13) Samengeschatte wetten op de mijnen en steengroeven van 15 september 1919, art. 59.

(14) Besluitwet van 28 februari 1947, art. 7.

(15) Besluitwet van 3 februari 1947, art. 4 en 5.

(16) Wet van 25 juni 1956.

(17) Art. 3, 6°, voorafgaandelijke titel W.B.R..

(18) Edmond Picard, Journal des Tribunaux, 13 oktober 1892.

(19) Te Antwerpen bedroeg het aantal gevelde vonnissen in 1958: 13.828 en in 1959: 17.685. Voor de eerste trimester van dit jaar bedroeg dit aantal 10.000.

(20) Edmond Picard: Le juge unique, Pandectes belges, t. XXIV, voorwoord.
Sand: Le juge unique en matière civile. J.T. 1936, col. 481.

Terlinden: L'heure est-elle venue de réduire en matière civile le nombre des juges en appel. J.T. 1914, col. 17, 49 en 81.

A. de Monzie: Grandeur et servitude judiciaire, hoofdstuk 1.

Charpentier: Le juge unique. J.T. 3 juin 1945.

Degouv: Le juge unique et la collégialité, J.T. 1948, blz. 197.

(21) *Callier*: La crise de la magistrature, J.T. 1919, col. 1330.

J. des Cressonnières: La réforme de l'organisation judiciaire, J.T. 1922, col. 413.

L. André: Nota J.T. 1922, col. 384.

Landrien: Enquête sur le juge unique, J.T. 1922, col. 367.

De Jonghe: La réforme de l'organisation judiciaire par la généralisation du juge unique, J.T. 1922, col. 185.

Deswarte: Rapport J.T. 1921, col. 538.

Soenens: Questions d'organisation judiciaire, J.T. 1921, col. 603.

(22) Men weet dat de wet van 25 oktober 1919 tot doel had de achterstand die naar aanleiding van de oorlogsomstandigheden was ontstaan, te helpen inhalen.

(23) *M. Hayoit de Termicourt*, Propos sur le ministère public, blz. 52.

(24) Hervorming verwezenlijkt door de wet van 10 febr. 1953, art. 2.

(25) *Degouv*: Le juge unique et la collégialité, J.T. 1948, blz. 197.

(26) Het wetsontwerp nopens de kinderbescherming voorziet dat hij het voorzitterschap zal waarnemen van de kantonale raden tot bescherming van de minderjarigen. Cfr. Parl. besch. Kamer der Volksvertegenwoordigers, zitt. 57/58, nr 885.

(27) Zie onder meer voor wat de bezoldigingen aangaat nota nr 2.

(28) Besluitwet van 20 september 1945, steeds in voege ingevolge de wet van 1 juni 1949.

(29) Zie «Gerechtelijke Statistieken», uitgegeven door het Nationaal Instituut voor statistieken, jaargang 1955-1956-1957.

(30) Verslag van de Commissie van Justitie van de Senaat, ter gelegenheid van de bespreking van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het jaar 1960; Parl. Besch. Senaat, zitt. 1959/60, doc. n° 149, blz. 23.

(31) Zie in dit verband de zeer volledige studie van *G. Lowies*, in de Revue de droit pénal et de criminologie, 1952, p. 604-611.

(32) Onder meer de vraagstukken die verband houden met medeëigendom, onderhoudsgeld, verkopen op afbetaling.

(33) Onder meer de vraagstukken die verband houden met de militaire opëisingen, de onteigeningen ten algemenen nutte bij hoogdringendheid, de herkavelingen van landeigendommen en de mijnschade.

(34) *Ch. Van Reepinghen*. Voorwoord bij het werk van Paul Pierret: «Précis de la procédure devant le juge de paix».

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 21 maart 1960.

Voorzitter: M. De Clippele.

Raadsheer-verslaggever: M. De Bersaques.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

Wegverkeer. — Kruispunt van wegen, waarvan de ene voorzien is van het teken 1a. — Tekens 2 niet aangebracht op andere weg. — Niettemin prioritair karakter van deze weg. — K.B. van 4 juni 1958. — Betekenis. — Ongeval gebeurd na 1 januari 1959.

Ofschoon het K.B. van 4.6.58 bepaalde dat het teken 1a, na 1.1.59 enkel mocht behouden blijven, wanneer het aangevuld werd door het teken 2 op de andere weg, is bedoelde weg, voorzien van het teken 1a, in ieder geval secundair, zelfs wanneer de gemeentebesturen de toestand niet genormaliseerd hebben.

Moyersoon & Debrandt t./ Rooms.

Gelet op het bestreden vonnis, in hoger beroep gewezen op 6 oktober 1959 door de correctionele rechtbank te Gent;

1. Over de voorzieningen van Moyersoon, beklagde, en van De Brandt, handelende in zijn hoedanigheid van burgerlijke partij:

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 16, I-a, 7-2, 15, 95 en 122, gewijzigd door artikel 55 van het Koninklijk besluit van 8 juni 1958, van het algemeen verkeersreglement van 4 april 1954,

doordat het bestreden vonnis na te hebben vastgesteld dat het kwestieuze ongeval aan het kruispunt der Colemanbrug en de Kruisstraat, te Moerbeke-Waas zich had voorgedaan op 9 februari 1959, dat de openbare weg door eerste eiser gevolgd voorzien was van het verkeersteken nr I-a zoals aangeduid in de bijlage I van het koninklijk besluit van 4 juni 1958

en dit verkeersteken regelmatig was naar de vorm en voldoende zichtbaar, en na anderzijds te hebben vastgesteld dat de openbare weg gevolgd door tweede verweerder, niet voorzien was van het verkeersteken nr 2 noch van enig ander, op strafrechtelijk gebied eerste eiser veroordeelde op basis van artikel 16-I-a van de Wegcode, en de volledige verantwoordelijkheid van het overkomen ongeval opdroeg aan eerste eiser in verbreking- en beide eisers veroordeelde aan tweede en vierde verweerder schadevergoedingen te betalen, om reden dat eerste eiser, in afwijking van de algemene regel van artikel 15 van de Wegcode, tweede verweerder, die reed op de weg genaderd door eerste eiser had moeten laten voorgaan, ongeacht de ontstentenis van verkeersteken nr 2 op de baan gevolgd door gezegde verweerder, en om reden dat dienvolgens eerste eiser ingevolge artikel 16-I-d aan hogergenoemd kruispunt tweede verweerder had moeten laten voorgaan,

dan wanneer artikel 122 van het verkeersreglement slechts van toepassing kan zijn wanneer de verkeerstekens overeenkomstig al de desbetreffende wetsbepalingen werden geplaatst,

dan wanneer artikel 122 van het verkeersreglement gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 juni 1958 uitdrukkelijk voorschrijft dat de verkeerstekens nr I-a, wanneer het verkeersteken nr 2 niet op het bedoelde kruispunt is aangebracht, slechts mogen aangebracht of gehandhaafd worden tot 31 december 1958;

Overwegende dat het bestreden vonnis heeft beslist dat, luidens artikel 16-I-d van het Algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, als bijlage gevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1958, aanlegger Moyersoon verplicht was verweerder Willy Rooms te laten voorgaan, vermits aanlegger uit een weg voorzien van het teken nr I-a gereden kwam;

Overwegende dat aanleggers opwerpen dat dit teken niet bindend was, omdat de door verweerder gevolgde weg niet voorzien was van het teken nr 2, en dat, luidens artikel 95-I, eerste lid en 122-b van gezegd reglement het teken nr I-a, na 31 december 1958, niet meer mocht gehandhaafd worden, bij ontstentenis van voormeld teken nr 2;

Overwegende dat, krachtens artikel 7-2 de wegge-

bruikers de met het oog op de regeling van het verkeer geplaatste tekens in acht moeten nemen, zodra deze laatste regelmatig naar de vorm en voldoende zichtbaar zijn;

Overwegende dat uit artikel 115 blijkt dat die regelmatigheid naar de vorm enkel bedoelt de overeenstemming met de modellen die in de bijlagen van het reglement op de politie van het wegverkeer voorkomen;

Dat de voorschriften van artikelen 95-I, eerste lid en 122-b slechts de openbare overheden betreffen, die met het aanbrengen van de verkeerstekens belast zijn;

Overwegende dat aanleggers beweren dat, bij ontstentenis het verkeersteken nr 2 op de door hen gevolgde weg, Rooms Willy, krachtens artikel 15 van de Wegcode, de doorgang had moeten vrijlaten aan Moyersoon die van rechts kwam;

Doch overwegende dat artikel 16-I-d een uitzondering op die regel voorziet en dat uit de hiervoren vermelde redenen blijkt dat die uitzondering te dezen toepasselijk was;

Dat het middel niet kan ingewilligd worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schendnig van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis eerste eiser op straf-rechterlijk gebied veroordeelde op grond van artikel 16-I-d van de wegcode en hem samen met tweede eiser veroordeelde tot het vergoeden der volledige schade veroorzaakt door het kwetsieus ongeval, aan tweede en vierde verweerder en zijn motivering beperkte tot de overweging dat eiser in afwijking van de algemene regel van artikel 15 van de Wegcode, verweerder had moeten laten voorgaan ongeacht de ontstentenis van het verkeersteken nr 2 op de Kruisstraat;

eerste onderdeel, zonder te antwoorden op de middelen door eisers in regelmatig neergelegde conclusies ingeroepen in zover zij staande hielden dat krachtens artikel 55 van het koninklijk besluit van 4 juni 1958 het teken I-a slechts mocht geplaatst worden wanneer de andere baan voorzien was van het prioriteitsteken 2, dat volgens artikel 55 van het koninklijk besluit van 4 juni 1958 het teken I-a niet gecompleteerd door het teken 2 enkel mocht behouden blijven tot 31 december en dat vanaf 31 december 1958 de beide tekens als een geheel moeten beschouwd worden, zodat één ervan niet gecompleteerd door het andere, als onwettig moest beschouwd worden en als hebbende geen bindende kracht;

tweede onderdeel, doordat deze motivering door dubbelzinnigheid is aangetast aangezien zij aan het Hof niet toelaat uit te maken of de rechter, door te beslissen dat: «de ontstentenis van het verkeersteken 2» geen invloed had op de toepasselijkheid van de algemene regel van artikel 15 van de Wegcode, heeft willen zeggen: dat ongeacht de afwezigheid van het verkeersteken 2, het teken I-a, afzonderlijk geplaatst, nog volledige wettelijke waarde had, ook na de datum van 31 december 1958, dan wel of ter zake geen invloed had voor wat betreft de niet toepasselijkheid van artikel 15 van de Wegcode het feit dat verweerder niet wist dat hij op een hoofdbaan reed vermits op de baan die hij bereed het teken 2 niet was aangebracht en vermits hij evenmin wist dat op de baan die eiser bereed, het teken I-a wel was aangebracht;

dan wanneer, om wettelijk gemotiveerd te zijn de rechterlijke beslissingen al de door partijen in regelmatig neergelegde besluiten ingeroepen middelen en excepties moeten beantwoorden, en een tegenstrijdigheid of dubbelzinnigheid in de motivering het Hof niet toelaat zijn controlerecht uit te oefenen en gelijk dient gesteld met elke afwezigheid van motivering;

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat aanleggers in hun conclusies beweerden dat het teken nr I-a, behouden na 31 december 1958, zonder dat tegelijkertijd het teken nr 2 aangebracht werd, als onwettig en niet bindend diende te worden beschouwd;

Overwegende dat het vonnis die conclusies op passende wijze beantwoordt door aan te stippen dat, luidens een arrest van het Hof van Verbreking van 20 oktober 1958, de ontstentenis van het verkeersteken nr 2 niet voor gevolg had aanlegger Moyersoon te ontslaan het regelmatig naar de vorm teken nr I-a, op de door hem bereden weg geplaatst, in acht te nemen;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat uit het antwoord op het eerste onderdeel volgt dat het vonnis het verweermiddel van aanleggers heeft afgewezen om reden dat de ontstentenis van het teken nr 2 niet voor gevolg had dat het teken nr I-a voor aanlegger niet bindend was;

Dat die beweegreden geen dubbelzinnigheid vertoont;

Dat beide onderdelen van het middel feitelijke grondslag missen;

En overwegende, wat betreft de beslissing over de publieke vordering tegen Moyersoon ingesteld, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

2. Over de voorziening van De Brandt, handelende als burgerlijk verantwoordelijke partij:

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof acht vermag te slaan niet blijkt dat de eis tot verbreking betekend werd aan de partijen tegen dewelke hij gericht is;

Dat de voorziening dus niet ontvankelijk is;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

NOOT.

Bij dit arrest werd een delikate betwisting, inzake prioriteitsrecht, definitief beslecht.

De feitelijke omstandigheden waren de volgende: verkeersongeval op een kruispunt van wegen, waarvan de ene voorzien is van het teken I-a (omgekeerde driehoek) terwijl op de andere het prioriteitsteken nr 2 niet werd aangebracht.

Hoe stelt zich het probleem der prioriteit?

Inzake ongevallen gebeurd vóór 1.1.1959 aanvaardde de rechtspraak unaniem, dat de weg voorzien van het teken I-a in ieder geval als secundair moest beschouwd worden. De tekst van het K.B. van 15.6.1954 waarbij het oorspronkelijke art. 15 van het verkeersreglement gewijzigd werd, schakelde trouwens alle twijfel uit.

Zie trouwens arrest Hof van Verbr. 20.10.1958. Pas. 1959-I-177. Quid evenwel voor de ongevallen, gebeurd na de inkrachttrading van het K.B. van 4.6.58?

Bedoeld K.B. beschikte inderdaad enerzijds dat het teken Ia slechts mocht geplaatst worden, wanneer de andere weg, aan wie voorrang verschuldigd was, op zijn beurt voorzien was van het prioriteitsteken nr 2 (nieuw art. 95 verkeersreglement) en anderzijds dat de tekens Ia, niet gecompleteerd door het teken 2, enkel mochten behouden blijven tot 31 december 1958 (nieuw art. 122 b verkeersreglement).

De bedoeling van de wetgever was namelijk : de verwarring en aarzeling welke op dergelijke kruispunten van wegen heerste, uitschakelen, door beide weggebruikers er duidelijk op attent te maken, dat ze respectievelijk op een sekondaire en op een prioritaire baan reden.

Bedoeld K.B. behelsde dus de verplichting voor de gemeentebesturen, tegen de datum van 1-1-59 hetzij op alle kruispunten de bestaande tekens 1a en 26 (STOP) aan te vullen met het prioriteitsteken 2, hetzij bedoelde tekens weg te nemen, in welk geval de gewone prioriteit van rechts zou gelden.

Hoewel een vrij verre datum werd gesteld, blijkt eens te meer dat tal van gemeentebesturen weinig aandacht aan het K.B. of in ieder geval weinig ijver hebben betoond, vermits op tal van kruispunten de toestand niet werd genormaliseerd, en het teken 1a gehandhaafd bleef, zonder aangevuld te zijn door het teken 2. Hoe stelde zich op die kruispunten, sedert 1.1.59 het probleem der prioriteit? Bij vonnis van 17-6-59 (niet gepubliceerd) oordeelde de politierechter van Lochristi, dat beide tekens als één geheel moesten worden beschouwd, zodat de afwezigheid van het teken 2, voor gevolg had dat het andere teken 1a waardeloos werd, en dus niet moest geëerbiedigd worden; aldus werd het prioriteitsrecht toegekend aan de weggebruiker welke van rechts kwam, niettegenstaande de aanwezigheid van het teken 1a op de weg door hem gevolgd.

De correctionele rechtbank van Gent, bij vonnis van 6-10-1959 (niet gepubliceerd) deed dit vonnis te niet en besliste dat die weggebruiker, welke het teken 1a ontmoette, in ieder geval de andere prioriteit moest toestaan, ongeacht de ontstentenis van het teken 2 op de weg door deze gevolgd.

De voorziening in verbreking tegen dit vonnis werd verworpen bij arrest van 21-3-60 hierboven gepubliceerd.

Het Hof handhaaft zijn vroegere rechtspraak (zie arrest van 20-10-1958) en na vastgesteld te hebben dat het teken 1a regelmatig was naar de vorm en voldoende zichtbaar, beslist dat het bindend is en moet in acht genomen worden, zelfs bij ontstentenis van het teken 2.

Deze zienswijze is logisch : de weggebruiker welke het teken 1a ontmoet, en onbekend is met de plaats, moet en kan zich niet afvragen, of de andere weg die hij zal kruisen, al dan niet het teken 2 draagt : hij moet zich gedragen als secundaire weggebruiker.

Kan men echter niet opwerpen dat de andere weggebruiker, evenmin bekend met de plaats, zijnerzijds had moeten veronderstellen dat het kruispunt, bij afwezigheid van het teken 2 op de weg door hem gevolgd, beheerst werd door de prioriteit van rechts, zodat hij eveneens had dienen te stoppen?

Deze definitieve stellingname van het Hof van Cassatie heeft spijtig genoeg voor gevolg dat het K.B. van 4-6-58 als overbodig en waardeloos moet bestempeld worden, daar niets gewijzigd wordt aan de rechten der weggebruikers.

Aldus blijft de verwarring, welke de wetgever had willen uitschakelen enigszins bestaan.

Komt de aansprakelijkheid der Gemeente eventueel in het gedrang? Stellig, wanneer een gebrekkige of dubbelzinnige signalisatie, de weggebruikers derwijze in verwarring brengt, dat deze als *de oorzaak* der aanrijding dient beschouwd te worden.

Cfr. Van Roy N° 810 en vgl. 683 — Ook Rb. Turnhout 27-1-60 R.W. col. 1716.

Terzake kan de gemeente echter lakoniek opwerpen dat het aanbrengen van het teken 2, waartoe ze

verplicht is volgens het K.B. van 4-6-58 in rechte toch niets verandert aan de bestaande regels der prioriteit zodat bedoelde verplichting geen zin heeft, en de niet naleving ervan haar verantwoordelijkheid toch niet in het gedrang brengt. Aldus zal het tekort aan ijver en eerbied voor bedoelde wetgeving stellig niet verholpen worden, daar de verantwoordelijkheid bij ongeval, gewoonlijk het begin is van de wijsheid.

G. Moyaert.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 24 september 1959.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Moriamé.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Della Faille d'Huyssse.

Erfdienstbaarheid. — Niet limitatief karakter van de termen van artikel 678 B.W. — Hieronder vallen eventueel ook in de vorm van een terras gebouwde daken.

De termen van art. 678 B.W. betreffende de rechte uitzichten zijn niet limitatief. Deze bepaling is niet enkel van toepassing op de ramen of balkons doch o.m. ook op de in de vorm van een terras gebouwde daken, zelfs indien zij niet vooruitspringen en van waarop een erfdienstbaarheid van uitzicht op het naburig erf kan uitgeoefend worden.

Lambert t/ Cs. Laroche.

Gelet op het bestreden vonnis, op 16 april 1957 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Verviers;

Over het enig middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 544, 678, 679, 680 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis, na in feite vastgesteld te hebben dat het onroerend goed van aanlegger van boven door een terras begrensd is of althans zonder dit te ontkennen hoewel aanlegger het bij conclusies aanvoerde, verklaart, omdat dit terras gemakkelijk bereikbaar is, dat het « uitzichten » geeft die wettelijk door de artikelen 678 en 679 van het Burgerlijk Wetboek verboden zijn, en het beroepen vonnis bevestigt, aldus aanlegger bevelend « de balustrade die langsheen het goed van eisers (huidige verweerders) staat tot op de wettelijke afstand achteruit te brengen »;

dan wanneer de « uitzichten », waarvan in de artikelen 678, 679 en 680 van het Burgerlijk wetboek sprake is, enkel bestaan in openingen in de muren en de verlengsels daarvan door « balkons of andere dergelijke vooruitspringende werken », zodat een terras bovenop het litigieuze onroerende goed, dat in feite het dak vervangt, zelfs zo het bereikbaar is, geen door de aangehaalde teksten wettelijk verboden « uitzicht » kan opleveren;

Overwegende dat de termen van artikel 678 van het Burgerlijk wetboek, betreffende de rechte uitzichten niet limitatief zijn; dat deze bepaling van toepassing is, niet enkel op de vensters of balkons, doch onder meer ook op de in de vorm van een terras gebouwde daken, zelfs indien zij niet vooruitspringen, van waarop een erfdienstbaarheid van uitzicht op het naburig erf kan uitgeoefend worden;

Overwegende dat het beklaagde vonnis in feite vaststelt dat het terras dat door aanlegger bovenop zijn onroerend goed ingericht is en met een balustrade omgeven is, « voorzien is van een regelmatige en gemakkelijke toegang en in de eerste plaats bestemd is om een uitzicht te verkrijgen en linnen te laten drogen, in tegenstelling tot een terras dat uitsluitend tot afdekking dient; dat het rechte uitzichten geeft op het goed van geïntimeerden — hier verweerders — zowel naar het westen als naar het zuiden »;

Overwegende dat het beklaagde vonnis, door uit deze vaststellingen af te leiden dat meergemeld terras op het erf van verweerders uitzichten geeft in de zin van artikel 678 van het Burgerlijk wetboek, en door de beroepen beslissing te bevestigen die aanlegger ertoe veroordeelt zijn balustrade achteruit te brengen tot op de wettelijke afstand, langsheen het goed van verweerders, geen enkele van de in het middel aangeduide bepalingen schendt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 21 april 1960.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : M.M. Declaire en Coyette.

Substituut-auditeur-generaal : M. Coolen.

1. **Besluit van de Regent 29 maart 1950 houdende algemene regeling van de vergoedingen en toelagen van alle aard door de Schatkist aan het personeel der rijksbesturen uitgekeerd. — Ministerieel besluit houdende toekenning van toelagen aan personeelsleden die zich voor examens voor overgang naar hogere ambten voorbereiden. — Machtoverschrijding. —**
2. **Ontvankelijkheid van opeenvolgende, samengevoegde verzoekschriften.**

1. *Is door machtoverschrijding aangedaan, het ministerieel besluit dat de verbintenis inhoudt de kosten te dragen van het onderwijs, genoten ter voorbereiding van examens voor overgang naar hogere ambten, daar zulks niet voorzien werd in het besluit van de Regent 29 maart 1950, en evenmin gerechtvaardigd wordt op grond van artikel 3, 3° van het besluit van de Regent 15 september 1947 houdende oprichting van een dienst der sociale werken in de schoot van de algemene diensten van het departement van Verkeerswezen.*

2. *Het verzoekschrift, waarbij de nietigverklaring gevorderd wordt van een voorbereidende handeling die uit zich zelf geen rechtsgevolgen heeft, is niet ontvankelijk.*

Het gedeelte van het verzoekschrift dat de nietigverklaring vordert van de overeenkomst tussen het departement en een privaat studiecentrum, is niet ontvankelijk, daar het burgerrechtelijke verplichtingen inhoudt.

« Instituut de Toekomst » t./ Belgische Staat (Minister van Verkeerswezen); tussenkomende partij : « Centre national d'Etudes supérieures, Ecoda ».

Arrest nr. 7807

Gezien het op 31 oktober 1956 ingediende verzoekschrift, waarbij de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Instituut De Toekomst », de nietigverklaring vordert van de mededeling van 4 september 1956 waarbij de Minister van Verkeerswezen haar vraagt offertes te doen voor schriftelijke cursussen, voor zover die akte de beslissing impliceert om het monopolie van de te geven cursussen aan één onderwijsinstelling te verlenen.

Overwegende dat het departement van Verkeerswezen financieel bijdraagt ten behoeve van zijn personeelsleden die zich voor examens voor overgang naar hogere ambten voorbereiden; dat het departement, voor het kiezen van de instelling waar de personeelsleden onderwijs kunnen genieten dat de financiële bijdrage wettigt, bij brief van 4 september 1956 vier instellingen om dienstoffertes heeft gevraagd; dat de verzoekende vennootschap heeft medegedongen, maar dat de minister, bij beslissing van 18 december 1956, waarvan op 14 januari 1957 kennis is gegeven, alleen de instelling « Centre national d'études supérieures „Ecoda” » heeft uitgekozen; dat het departement met die instelling een overeenkomst heeft gesloten;

Overwegende dat de brief van 4 september 1956 een voorbereidende handeling is die uit zichzelf geen rechtsgevolgen heeft; dat het voorwerp van het op 31 oktober 1956 ingediende verzoekschrift niet onder artikel 9 van de wet van 23 december 1946 valt; dat het beroep niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de overeenkomst tussen het departement van Verkeerswezen en het studiecentrum « Ecoda » aan partijen wederzijdse burgerrechtelijke verplichtingen oplegt; dat het desbetreffende geschil niet onder de bevoegdheid van de Raad van State valt; dat het op 9 maart 1957 ingestelde beroep niet ontvankelijk is in zover het de nietigverklaring van de bestreden overeenkomst vordert;

Overwegende dat het departement van Verkeerswezen zich tegenover de personeelsleden die zich voor examens voor overgang naar hogere ambten voorbereiden, verbindt, de kosten van het onderwijs met het oog op die voorbereiding geheel of gedeeltelijk op zich te nemen voor zover het studiecentrum « Ecoda » hun dit onderwijs verstrekt en het departement inlicht omtrent de ijver van de personeelsleden voor wie wordt bijgedragen; dat die bijdrage evenredig is aan de mate van ijver welke « Ecoda » vaststelt en zich verbindt ter kennis van het departement te brengen;

Overwegende dat de door het departement getroffen schikkingen ertoe leiden, dat een aantal personeelsleden, dank zij de financiële bijdrage, een geldelijk voordeel genieten dat buiten de voorzieningen valt van het besluit van de Regent van 29 maart 1950 houdende de algemene regeling van de vergoedingen en toelagen van alle aard door de Schatkist aan het personeel der rijksbesturen uitgekeerd, en dat alleen belang heeft voor hen die de bijdrage genieten; dat die bijdrage volgens de tegenpartij te verantwoorden zou zijn op grond van artikel 3, 3°, van het besluit van de Regent van 15 september 1947 houdende oprichting van een dienst der sociale werken in de schoot van de algemene diensten van het ministerie van Verkeerswezen (Staatsblad van 6-7 oktober 1947), volgens hetwelk het programma van de bijdragen welke deze dienst kan bevorderen, onder meer de beroepsopleiding van het personeel omvat; dat de minister in de door de tegenpartij uiteengezette regeling gebruik maakt van zijn prerogatieven om de door de begrotingswet toegestane uitgaven voor beroepsopleiding te besteden binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid, welke hij onder meer uit-

oefent ten aanzien van de meest belangwekkende gevallen;

Overwegende dat de dienst der sociale werken geen beroepsopleiding voor personeel van het departement organiseert; dat aan de toekenning van de toelagen een stel uitdrukkelijke voorwaarden en criteria verbonden zijn, waaronder de verplichting als leerling een inschrijving te nemen bij een particuliere onderwijsinstelling; dat deze bepalingen een verordenend karakter hebben;

Overwegende dat de Koning luidens artikel 67 van de Grondwet de verordeningen maakt en de besluiten neemt die voor de uitvoering van de wetten nodig zijn; dat de beslissing van 18 december 1956 genomen is ter uitvoering van de door de minister vastgestelde verordeningbepalingen; dat de minister, door deze bepalingen vast te stellen met het oog op het aanwenden van de begrotingskredieten die voor de dienst der sociale werken van het departement bestemd zijn, zijn bevoegdheid te buiten is gegaan;

Besluit :

Artikel 1 : De beslissing van de minister van Verkeerswezen van 18 decemehr 1956 wordt vernietigd.

Artikel 2 : De kosten, bepaald op 1.900 fr., komen ten laste van verzoekster tot een beloop van 400 fr. en ten laste van de Staat ministerie van Verkeerswezen tot een beloop van 1.500 fr.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 29 april 1960.

Voorzitter : M. Winckelmans.

Raadsheren : MM. Van Hal en Huyghebaert.

Advocaat-generaal : M. Dijckmans.

Advocaten : Mrs. De Vis en Bastaens.

Wegverkeer. — Prioriteit van de spoorweg. — Geen verplichting alle overwegen van een automatische licht- en geluidsignalisatie te voorzien. Geen verplichting van de treinbestuurder aan alle onbewaakte overwegen fluitsignalen te geven.

Aan de overwegen heeft de spoorweg ten opzichte van alle andere weggebruikers absolute prioriteit.

Van de exploitant van een spoorweg kan niet verlangd worden dat hij een overeenkomstig de bestaande wettelijke bepalingen behoorlijk aangeduide onbewaakte overweg, waar de zichtbaarheid normaal toereikend is om de weggebruiker in staat te stellen zich van de aankomst van een trein te vergewissen, nog automatische licht- en geluidsignalen zou plaatsen, die alleen in geval van bijzondere omstandigheden, nl. bij zware mist, van enig nut zouden kunnen zijn.

Op grond van praktische en technische overwegingen kan aan de treinbestuurder niet de verplichting worden opgelegd om aan elke onbewaakte overweg fluitsignalen te geven (zie nader het arrest).

N.M.B.S. t./ Van Uytsel.

Gezien in regelmatige vorm overgelegd de door de wet vereiste gedingstukken;

Overwegende dat het hoger beroep aangetekend werd binnen de wettelijke termijn;

Dat het ontvankelijk is;

Overwegende dat de eerste rechter appellante verantwoordelijk heeft verklaard voor de fout door haar aangestelde begaan en waarin hij de oorzaak vindt van het ongeval dat zich voorgedaan heeft, bij zware mist, op de onbewaakte overweg nr. 15 van de lijn Kontich-Kazerne-Lier, waar de vrachtwagen van geïntimeerde, op 11 juni 1957, rond 6 u. 30, door een autorail aangerezen werd;

Overwegende dat om redenen waarbij het Hof zich volledig aansluit, de eerste rechter beslist heeft dat aan appellante niet kon verweten worden kwestieuze overweg niet voorzien te hebben van een licht en geluidsignaal, dat de aankomst van een trein zou aankondigen, omdat de signalisatie, bij gezegde overweg in haar geheel overeenkomstig was met de beschikkingen van het Koninklijk besluit van 26 maart 1936; dat het bestreden vonnis oordeelkundig doet opmerken dat het niet past aan de Nationale maatschappij der Belgische Spoorwegen bijzondere maatregelen op te leggen van algemene aard die slechts dienen zouden in bijzondere omstandigheden namelijk bij zware mist en dit op een plaats waar de zichtbaarheid normaal toereikend is om aan de weggebruikers de mogelijkheid te geven zich van de aankomst van een trein te vergewissen;

Overwegende dat de eerste rechter de gehele verantwoordelijkheid van het ongeval aan appellante nochtans oplegt, omdat haar aangestelde, de machinist Huybrechts, nagelaten heeft een geluidsignaal te geven om zijn aankomst aan te kondigen, voorzorgsmaatregel die gemakkelijk kon nageleefd worden en die het ongeval zou vermeden hebben;

Overwegende dat het twijfelachtig is dat een geluidsignaal door de treinvoerder gegeven, door de chauffeur van de vrachtwagen tijdig zou gehoord geweest zijn, daar het lawaai veroorzaakt door het draaien van zijn motor en het verzamelen van zijn koetswerk dat ledige melkkruiken vervoerde, elk ander geluid misschien zouden overstemd hebben;

Overwegende dat geïntimeerde, weliswaar, beweert dat hij aan de overweg gestopt is en zich aan beide kanten vergewist heeft of er geen trein in aankomst was;

Overwegende dat deze omstandigheid die elke fout in hoofde van geïntimeerde zou uitsluiten, niet te controleren is; dat men zich toch de vraag mag stellen hoe het dan uit te leggen is dat hij het naderen van de trein, in de stilte van het vlakke veld, niet van verre gehoord heeft;

Overwegende dat appellante, ten andere, terecht doet opmerken dat de verplichting aan de treinvoerders op te leggen fluitsignalen te geven aan iedere onbewaakte overweg, praktisch en technisch niet uitvoerbaar is en redelijkerwijze niet kan worden gevraagd;

Overwegende dat op het Belgisch spoorwegnet zich meer dan 4.000 onbewaakte overwegen bevinden, dat, meer bepaald, op de lijn Kontich-Lier (6 km 800) waar het ongeval geschiedde, 13 niet bewaakte overwegen bestaan, hetzij een overweg per 500 meters, zodat in casu, de treinvoerder bijna aanhoudend (ongeveer alle 30 seconden) een geluidsignaal zou moeten geven hebben;

Overwegende dat vooral bij mist de treinvoerders al hun aandacht moeten vestigen op de vaart van hun trein en op de technische signalen welke deze vaart beheersen; dat, waren zij verplicht fluitsignalen te geven bij iedere overweg dit voor gevolg zou hebben van het essentiële van hun taak af te leiden, ten schade van de veiligheid van het treinverkeer;

Overwegende dat daarenboven nog dient onderstreept te worden dat aan de overwegen de spoorweg over een absolute prioriteit beschikt ten opzichte van alle andere weggebruikers en dat het opleggen aan de treinvoerders van de verplichting fluitsignalen te geven bij het naderen der niet bewaakte overwegen een volledige inrichting van signalisatie en verlichting van het spoorwegnet zou vereisen, waarvan de onkosten, volgens de berekeningen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen de som van 70.000.000 F. zou bedragen;

Overwegende dat uit deze beschouwingen volgt dat de zienswijze van de eerste rechter niet kan bijgetreden worden.

Om deze redenen,

Het Hof,
Alle andere of strijdige besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond;
Doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet;
Hervormend :

Zegt dat de vordering van geïntimeerde niet gegrond is en wijst hem ervan af;

Verwijst geïntimeerde in de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 5 juni 1959.

Voorzitter : M. De Vreese.

Raadsheren : MM. Santenaire en Beeckman.

Eerste advocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs. Deconinck loco Kickx.

Deskundige. — Benoeming tot deskundige van een der drie rechters van de Rechtbank van Koophandel, die het vonnis uitspraken. — Krenking van de rechten der verdediging.

Is van aard de rechten van de verdediging te krenken de beslissing, waarbij als deskundige wordt aangesteld een van de drie handelsrechters, die het vonnis uitspraken. Het recht van de partijen om na de nederlegging van het deskundig verslag dit verslag en zijn besluiten te bestrijden, kan niet op onbevangen en volledige wijze ten overstaan van een lid van de Rechtbank worden uitgeoefend.

De bij artikel 309 Rv. bepaalde termijn geldt alleen in geval van wraking van een deskundige.

Baeckelandt t./Wwe Bruwier en cs.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk, tweede Kamer, op 26 februari 1957;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat geïntimeerden, hoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger hebben gesteld;

Overwegende dat appellant terecht aanvoert dat het gedeelte van de bestreden beslissing waarbij als deskundige wordt aangesteld een van de drie handels-

rechters die het vonnis uitspraken, van aard is de rechten van de verdediging te krenken;

dat inderdaad, wanneer de rechtbank een deskundige benoemt, partijen het recht hebben, na nederlegging van het deskundigen-verslag, dit verslag en zijn besluiten te bestrijden;

dat zij dit recht niet op onbevangen en volledige wijze kunnen uitoefenen ten overstaan van een lid van de rechtbank;

dat het ter zake niet gaat om de wraking van een expert wegens mogelijke partijdigheid van de aangestelde deskundige, maar om een beroep gegrond op de rechten der verdediging, zodat de termijn voorzien door artikel 309 W.B.R. niet van toepassing is;

Overwegende dat appellant ook vraagt dat het Hof geen andere deskundige zou aanduiden, doch bij evocatie in een zelfde arrest het bedrag van de schade — waarop het deskundigen-verslag sloeg — definitief zou vaststellen;

dat hij, tot staving van deze vraag, een reeks attesten overlegt betreffende de prijs van de aardappelen aanvang juni 1955 en de tijd nodig om vervangingsorders voor aardappelenleveringen voor het Belgisch bezettingsleger in Duitsland te plaatsen;

dat deze eenzijdige attesten, opgesteld op vraag van appellant, echter geen volstrekke waarborg bieden, en de redenen, die bij het uitspreken van het vonnis bestonden om een onpartijdig deskundigen-onderzoek te bevelen, vandaag nog bestaan, des te meer dat een gering prijsverschil onmiddellijk duizenden frank verschil maakt;

dat derhalve een andere deskundige moet worden aangesteld;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpen de als ongegrond.

Wijzende bij verstek tegen geïntimeerden, bij gebrek aan verschijnen,

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond doch alleen in de mate hierna bepaald; bevestigt het bestreden vonnis met deze enkele wijziging dat als deskundige gelast met de in het vonnis omschreven opdracht wordt aangesteld de heer Etienne Devrieze-Verkinderen, handelaar te Aarsele;

Veroordeelt geïntimeerden tot de kosten van de aanleg;

Wijst de zaak terug naar de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk, anders samengesteld, voor verdere behandeling;

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Eerste Kamer. — 26 juni 1959.

Voorzitter : M. P. De Preter.

Rechters : MM. R. Dillen en E. Boonen (plv.).

O.M. : M. M. De Smedt.

Advokaten : Mrs. de la Haye-Selig en A. Van Gelder.

Natuurlijk kind : recht op levensonderhoud. — De Duitse instelling «Jugendamt» : hoedanigheid en vertegenwoordigingsrecht.

Luidens artt. 762 tot 764 B.W. hebben kinderen, uit overspel of bloedschande geboren, recht op onderhoud ten laste van de nalatenschap van hun ouders. Deze artikelen impliceren de verplichting tot onderhoud vanwege de ouders tijdens hun leven.

De artt. 205 en 207 B.W., die bepalen dat de ouders onderhoud verschuldigd zijn aan hun kinderen die in nood verkeren, zijn eveneens van toepassing op natuurlijke kinderen, mits deze toepassing beperkt wordt tot in de eerste graad.

Luidens art. 337 B.W. heeft het natuurlijk kind, dat erkend wordt nadat zijn ouders in het huwelijk zijn getreden, recht te worden onderhouden en opgevoed op kosten van zijn ouders. Dit geldt eveneens voor het natuurlijk kind dat erkend werd vóór het huwelijk.

Het «Jugendamt», instelling van Duits recht, bezit rechtspersoonlijkheid overeenkomstig de Duitse wetgeving. Een voogd over een kind, met deze functie gelast door deze instelling, kan dit kind wettelijk vertegenwoordigen voor de Belgische rechtbanken, en dit zonder schriftelijke volmacht om in rechte op te treden vanwege genoemde instelling. Zie desbetreffend verder het vonnis.

R. t./ S.

Aangezien aanlegger in zijn hoedanigheid van voogd van het minderjarig kind met welke functie hij gelast werd door het organisme van Duits recht «Jugendamt in Tempelhof», van verweerder een maandelijks onderhoudsgeld eist van 1.000 frank vanaf 25 juni 1958, en daarenboven een bedrag van 163.000 frank vanaf 2 november 1944 tot aan eerstgenoemde datum;

Overwegende dat huidige vordering blijkbaar niet gesteund is op artikel 340 b) B.W., doch wel op een onderhoudsverplichting, die in de Duitse wetgeving ingeschreven is;

Overwegende dat opzichtens de Belgische wetgeving die ten deze toepasselijk is, er algemeen aangenomen wordt dat, waar aan die kinderen, welke in overspel of bloedschande verwekt werden, een onderhoud toegekend wordt op de nalatenschap van hun ouders, wat tevens het bestaan van die verplichting tijdens hun leven in zich sluit, dezelfde verplichting vanzelfsprekend moet aanvaard worden in hoofde van degene, die een natuurlijk kind erkent; en er dienvolgens geen bezwaren zijn om artikels 207 en 205 B.W. ook toe te passen op de erkende natuurlijke kinderen, met hun toepassing evenwel te beperken tot in de eerste graad;

Dat er des te meer redenen zijn om, qua het recht op onderhoud van het natuurlijk erkend kind, in dien zin te beslissen dat, volgens artikel 337 B.W. het natuurlijk kind, dat erkend wordt, nadat zijn ouder in het huwelijk getreden is, recht heeft om op diens kosten gevoed en opgebracht te worden, welk recht dan ook niet kan geweigerd worden aan het natuurlijk kind, dat vóór het huwelijk erkend wordt;

Overwegende dat verweerder zijn verdediging beperkt tot het opwerpen van de niet-ontvankelijkheid van de ingestelde eis;

Overwegende dat in tweede orde verweerder aanvoert dat het Jugendamt te Tempelhof in gebreke blijft aan te tonen dat het de rechtspersoonlijkheid zou bezitten, en noch zijn samenstelling noch zijn zetel vermeldt;

Overwegende nochtans dat art. 32-25 en 37 van de Rijkswet voor sociale jeugdvoorzorg (Duits RGBI 1.644) aan het «Jugendamt» de rechtspersoonlijkheid toekent en dat, in alle geval, de ter zake optredende voogd, in wiens bevoegdheid het hier uitgeoefende verhaal valt, op zichzelf reeds gekwalificeerd is om huidig geding in te stellen, in de vormen zoals hij dit deed;

Overwegende dat, waar verweerder ook aan deze voogd de bevoegdheid zou ontzeggen om het kind te vertegenwoordigen, het volstaat te verwijzen naar het hierboven reeds aangehaalde art. 32 van de Rijkswet voor sociale Jeugdvoorzorg, dat aan de voogd het recht toekent om de pupil wettelijk te vertegenwoordigen;

Overwegende eindelijk dat verweerder van de eisende voogd verlangt dat deze de schriftelijke toelating tot procederen, zoals paragraaf 1831 B.G.B. dit vereist, en die uitgaan moet van het «Vormundschaftsgericht», zou voorbrengen;

Overwegende nochtans dat bewuste schriftelijke toelating niet vereist wordt voor de gevallen in dewelke het Jugendamt moet gevat worden van de voogdij en zij slechts vereist is voor de daarbuitenstaande gevallen;

Overwegende dat verweerder zijn verdediging ten gronde voorbehield tot na beslechting van zijn verweermiddelen nopens de opgeworpen niet-ontvankelijkheid;

Dat verweerder dan ook gehouden moet worden om ten gronde zijn verdediging voor te dragen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, na beraad, gehoord in openbare zitting van 13 juni 1959 dhr. de Smedt, Substituut-Procureur des Konings, in zijn advies in de Nederlandse taal;

Alle andere of verdere besluiten verwerpende;

Rechtdoende op tegenspraak;

Verklaart de ingestelde eis ontvankelijk en beveelt aan verweerder om ten gronde te pleiten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 4 mei 1960.

Voorzitter : F. Kesteloot.

Rechters : L.B. Vanden Bussche en A. Desplenter.

Advocaten : Mrs. Jacques Van Damme.
en R. De Vriendt.**Notariaat. — Artikel 34 van de organieke wet. — Ge-rubriceerde rekening.**

1. *Het K.B. van 13 december 1935 waarbij art. 34 van de organieke wet op het notariaat gewijzigd werd bracht geen enkele wijziging aan de beginselen van het burgerlijk recht en aan de kontraktuele verhouding tussen de notaris en zijn cliënt.*

De Bank of de Deposito en Consignatiekas waar de notaris fondsen op een bijzondere rekening stort, wordt in de plaats van de notaris gesteld voor de bewaring ervan; de derden behouden, bij faillissement of onvermogen van de notaris, op de aldus

gestorte fondsen dezelfde rechten die zij tegen de notaris konden invoeren.

Bij revindicatie van sommen die op gerubriceerde rekeningen gestort worden moet nagegaan worden krachtens welke overeenkomst de notaris de gelden in handen kreeg. Ingeval de notaris krachtens deze overeenkomst geen eigenaar ervan kon worden, heeft de storting op een gerubriceerde rekening tot gevolg dat deze fondsen geïndividualiseerd zijn en dat zij, bij faillissement van de notaris, kunnen geïndiceerd worden.

2. Hij die, naar aanleiding van een akte of van een notariële ambtsverrichting, fondsen aan de notaris in bewaring geeft doet een onregelmatige bewaargave en blijft eigenaar van de fondsen. Hij kan ze revindiceren in geval ze op een bijzondere rekening gestort werden door de notaris.

Erven Declerck t./ Curatoren der faling Fraeys de Veubeke en N.V. Bank van Roeselare.

Gelet op artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Aangezien volgens de dagvaarding, vijfde verweerder, de som van 12.469 fr. die hij «ter gelegenheid van zijn ambtsverrichtingen» als notaris «en meer bepaald ter gelegenheid van de vereffening van de nalatenschap van wijlen Victor Declerck... onder zich hield», ingevolge artikel 34 van de organieke wet op het notariaat, onder een afzonderlijke rubriek en op een bijzondere rekening nr. 26.349 in het bijhuis van vierde verweerder stortte; dat vijfde verweerder daarna in faling verklaard werd; dat de eis strekt tot betaling van de hoofdsom van 12.469 fr. of minstens tot het bekomen van de vrije beschikking over de voormelde bijzondere rekening;

Overwegende dat eisers geenszins kunnen doen gelden dat verweerders verklaren zich «wat de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de eis betreft», naar de wijsheid van de rechtbank te gedragen; dat verweerders wel bepaalde opmerkingen maken en de eis in principe betwisten; dat zij allermint op een ondubbelzinnige en zekere wijze een berusting uiten in de te vellen beslissing;

Overwegende dat eisers voorhouden: I. dat, uit het ontstaan en het doel van het K.B. nr. 213 van 13 december 1935 waarbij artikel 34 van de organieke wet op het notariaat gewijzigd werd, blijkt dat een «instelling» sui generis werd geschapen, waarop de beginselen van het burgerlijk recht niet dienen toegepast te worden en waarbij de wetgever beoogde de gelden die aanvankelijk aan de notaris toevertrouwd waren, dezès patrimonium te doen verlaten door de storting op een bijzondere rekening, voor rekening van de persoon aan wie de gelden verschuldigd waren; II. dat, wanneer voormelde stelling verworpen wordt en aanvaard wordt dat de wetgever niet buiten de gewone beginselen van het burgerlijk recht wilde gaan, er toch uit de termen van bewust koninklijk besluit blijkt dat de storting op een bijzondere rekening een «terugbetaling» uitmaakt aan de belanghebbende, waardoor de speciën het patrimonium van de notaris verlaten en waardoor de notaris zich ten opzichte van de rechthebbende definitief bevrijdt; dat de notaris na deze storting slechts krachtens een wettelijke lastgeving, zekere machten over de bijzondere rekening blijft uitoefenen.

Overwegende dat het K.B. nr. 213 uitgevaardigd werd krachtens de wet van 31 juli 1934, verlengd en

aangevuld door de wetten van 7 december 1934, 15 maart 1935 en 30 maart 1935 waarbij aan de Koning de macht verleend werd, met het oog op het economisch en financieel herstel, besluiten uit te vaardigen; dat aldus, krachtens artikel I, IV van de wet van 31 juli 1934, maatregelen konden genomen worden ten einde daden te voorkomen en te beteugelen die van aard waren het openbaar krediet aan het wankelen te brengen en, ingevolge artikel I, IV bis (wet 30-3-1935, artikel 7), de wetgeving op de inrichting van het notariaat kon worden gewijzigd en aangevuld; dat de hervorming die ingericht werd door het K.B. nr. 213 ondernomen werd in het kader van de hervormingen die tot doel hadden de spaarders te beschermen (Verslag aan de wetgevende kamers over de uitvoering van de wet van 30-3-1935 in: *Traité du notariat* door Raucq en Cambier, blz. 144) dat ze vooral beoogde te voorkomen dat de notaris de fondsen die hij in bewaring ontving, zou plaatsen, hetgeen soms zijn faling en geldverlies van de spaarders medebracht (Verslag aan de Koning, B. Staatsbl. 1935 blz. 7920 en 7922); dat het K.B. nr. 213 om misbruiken die notarissen pleegden — en vooral om het optreden van de notaris als bankier — te weren, hervormingen voorzag die uitsluitend betrekking hebben op de uitoefening van het ambt van notaris;

dat dit K.B. verbodsbepalingen uitvaardigde waarbij aan de notaris verboden wordt bepaalde handelingen te stellen (artikel 1 waarbij artikel 6 en 8 van de wet van 25 Ventôse jaar XI gewijzigd worden) en gebodsbepalingen betreffende de notariële boekhouding en het storten op een bijzondere rekening van de fondsen die de notaris voor rekening van derden ontvangt (artikel 2 waarbij artikel 33 en 34 van de wet van 25 Ventôse jaar XI gewijzigd worden); dat al deze verbods- en gebodsbepalingen dus uitsluitend betrekking hebben op de tucht en de inrichting van het notariaat; dat zij uitsluitend gesanktionneerd worden door tuchtstraffen voor de notarissen die in strijd ermee handelen (artikel 24ter van de organieke wet ingevoerd door artikel 2 K.B. nr. 213); dat uit geen enkele bepaling van dit K.B. blijkt dat de wetgever het inzicht had, bij de wijziging van artikel 34 een «bijzondere instelling» te scheppen waarop de regelen van het burgerlijk recht niet van toepassing zouden zijn;

Overwegende dat eisers, uit de bepaling dat de som na drie maanden moet gestort worden «voor rekening van» de persoon aan wie ze verschuldigd is (artikel 34 organieke wet) niet kunnen afleiden dat de storting een «terugbetaling» is aan de belanghebbende waardoor de gelden het patrimonium van de notaris verlaten en de notaris zich tegenover de rechthebbenden definitief bevrijdt; dat, volgens artikel 1 van het uitvoeringsbesluit van 14-12-1935, de rekening op naam van de notaris geopend wordt en aan hem alleen een uittreksel van de bijzondere rekening afgeleverd wordt; dat het beheer van de bijzondere rekening bij de notaris berust en de gelden ervan, volgens zijn aanduidingen, op zijn bevel en zonder enige verrechtvaardiging van zijnentwege, geheel of gedeeltelijk kunnen afgehaald worden; dat, waar de wetgever dergelijk uitgebreid beheer over de bijzondere rekening aan de notaris overlaat, hij zeker het inzicht niet kan gehad hebben de storting op een bijzondere gerubriceerde rekening gelijk te stellen met een «terugbetaling»; dat het zeker zin had het beheer van de bijzondere rekening te regelen zelfs in geval de notaris er eigenaar van bleef, vermits de regeling van dat beheer een nauwkeurig toezicht toelaat over de handelingen van de notaris die de bijzondere rekening tot voorwerp hebben;

Overwegende dat, in tegenstrijd met de stellingen van eisers, dient besloten dat het K.B. van 13 december 1935 en van 14 december 1935 geen enkele wijziging hebben gebracht aan de beginselen van het burgerlijk recht die het eigendomsrecht over fondsen en die de kontrakten beheersen; dat deze K.B. evenmin de kontraktuele verhouding tussen de cliënt en de notaris gewijzigd hebben;

dat tengevolge van de storting op een bijzondere rekening; de Bank of de Deposito en Konsignatiekas waar de fondsen gestort worden, in de plaats gesteld wordt van de notaris voor de bewaring van de fondsen; dat de derden, na de storting en bij falings of onvermogen van de notaris, dezelfde rechten op deze fondsen blijven behouden die zij tegen de notaris konden inroepen;

Overwegende dat dus bij een revendikatie van sommen die op een gerubriceerde rekening geplaatst werden, vooreerst dient nagegaan te worden krachtens welke overeenkomst de notaris de gerevendikeerde fondsen in handen kreeg;

dat, in geval de notaris krachtens deze overeenkomst geen eigenaar kon worden van de fondsen die hij ontving, de storting op de bijzondere rekening tot gevolg heeft dat deze fondsen die geïndividualiseerd zijn, bij falings kunnen gerevendikeerd worden door degene die er eigenaar van gebleven is;

dat aldus, hij die naar aanleiding van een akte of van een notariële ambtsverrichting, fondsen aan de notaris in bewaring geeft, een onregelmatige bewaargeving doet, eigenaar blijft van de fondsen (De Page, V, nr. 265 C, 4°) en ze kan revendikeren in geval ze op een bijzondere rekening gestort werden; dat deze revendikatie, tengevolge van de vermenging van fondsen met het patrimonium van de notaris en bij ontstentenis van individualisatie, vóór het K.B. van 13 december 1935 onmogelijk was, doch dat het doel van de artikelen 34 en 34bis van de organieke wet van het notariaat — zoals zij door bewust K.B. gewijzigd werden — juist is, door de individualisatie van bewuste fondsen, bij middel van storting op een bijzondere rekening, de revendikatie mogelijk te maken (De Page, V nrs. 265 en 267);

Overwegende dat eisers, zelfs nadat verweerders hebben opgemerkt dat zij niet aanduiden krachtens welk kontrakt vijfde verweerder kwestige gelden in handen kreeg, er zich toe beperken te zeggen dat de notaris «alleen ter gelegenheid van de vereffening van een nalatenschap houder werd van bepaalde gelden»; dat zij verder — blijkbaar omdat verweerders, overigens ten onrechte voorhouden dat, bij een onregelmatige bewaargeving de bewaarnemer bezit en eigendom van de in bewaring gegeven zaak verkrijgt — ontkennen dat er een bewaargeving plaats greep zonder hun bewering te staven; dat zij derhalve nader zullen dienen te besluiten betreffende de omstandigheden waarin vijfde verweerder de fondsen die hij op de bijzondere rekening stortte in handen heeft gekregen opdat de rechtbank zou kunnen uitmaken krachtens welke overeenkomst de notaris de fondsen in handen kreeg en of hij, tengevolge van deze overeenkomst al dan niet eigenaar van de fondsen werd;

Om deze redenen,

De rechtbank: wijzende op tegenspraak tegenover de eerste drie verweerders en bij verstek tegenover vierde en vijfde verweerder;

Beveelt dat de debatten zullen heropend worden ten einde partijen te horen in hun middelen en besluiten omtrent de omstandigheden waarin en de

overeenkomst waardoor vijfde verweerder de gerevendikeerde fondsen in handen kreeg.

Stelt de zaak voor behandeling op de gewone zitting van 1 juni 1960.

Kosten voorbehouden.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1ste Kamer. — 9 december 1958.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs. Naudts en Hernould.

Tijdelijke vereniging. — Geen rechtspersoon. — Geen benoeming van een vereffenaar in de zin van artikel 179 van de wetten op de handelsvennootschappen.

Door een contract van tijdelijke vereniging wordt geen rechtspersoon in het leven geroepen, waarvan het bestaan derden kan tegengeworpen worden. Er bestaat derhalve geen aanleiding tot benoeming van een vereffenaar in de zin van artikel 179 der wetten op de handelsvennootschappen.

Verbist t/ Moenssens.

Overwegende dat de vordering tot de ontbinding strekt van de feitelijke vereniging welke partijen erkennen tussen elkaar te hebben bestaan vanaf 1 juli 1955;

Overwegende dat de vordering bovendien strekt tot de aanstelling van een vereffenaar gelast met het opmaken der rekeningen tussen partijen, met de vereffening en met de verdeling der feitelijke vennootschap;

Overwegende dat eiser voorlopig op 50.000 F de som schat welke verweerder hem ten gevolge van gezegde verrichtingen verschuldigd zal zijn;

Overwegende dat de overeenkomst, luidens de bewoordingen van de dagvaarding, wijst op het bestaan tussen partijen van een tijdelijke vereniging, waar zij verklaart dat de vereniging «o.m. ... de onderaanneming (betrof) van de meubel- en schrijnwerkerij van 't gebouw 'Uilenspiegel' te Sint Niklaas»;

Overwegende dat dergelijke overeenkomst geen rechtspersoon tot het leven heeft geroepen waarvan het bestaan aan derden zou kunnen opgedrongen worden;

dat er derhalve geen aanleiding bestaat om een vereffenaar te benoemen in de zin van artikel 179 van de wet op de handelsvennootschappen (Raadpleeg: Hrb. Brussel, 9 januari 1948, R.P.S. 1948, 63 — A.P.R. Janssens «Feitelijke Vennootschappen», nrs. 151 en 157 — Van Rijn, II, nrs. 445, 446 en 1046);

Overwegende dat er ook geen aanleiding bestaat om een sekwester te benoemen, waar de partijen niet beweren dat een geschil tussen hen zou bestaan nopens de eigendom of het bezit van de onverdeelde goederen noch nopens de bestemming welke aan die goederen of aan hun tegenwaarde dient gegeven te worden;

Overwegende dat partijen het eens zijn om hierna genoemde persoon te zien aanstellen met het opmaken van de rekeningen tussen vennoten en met de tegelmaking van de goederen;

Om deze redenen :

de Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 die nageleefd werden,

Verklaart de vordering ontvankelijk en rechtdoende ten gronde zegt voor recht dat de tijdelijke vereniging tussen partijen afgesloten vanaf 1 juli 1955, onthouden is;

Verleent akte aan partijen dat zij opdracht geven aan de Heer Vincent Peeters, accountant, Groenstraat 53, te Antwerpen, de goederen te gelde te maken en een ontwerp van rekeningen tussen partijen op te maken, — onder voorbehoud van hun wederzijdse rechten, namelijk onder voorbehoud verder over dit ontwerp te concluderen en te pleiten;

Verzendt inmiddels de zaak naar de algemene rol. Kosten voorbehouden.

BOEKBESPREKING

De Leye Odon. — De vergoeding van arbeidsongevallen. — Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek. 1960. Uitgeverij voor Rechts- en Bestuurswetenschappen Die Keure, Brugge. 309 p.

Dit werk, dat zoëven van de pers komt, is het 44e boekdeel dat gepubliceerd wordt in de « Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek », uitgegeven door het Rechtskundig Weekblad. Het zal voorzeker met vreugde in de Vlaamse rechtswereld begroet worden. Inderdaad, al is er over de vergoeding van arbeidsongevallen reusachtig veel geschreven en al heeft zich op dit gebied een onoverzienbare jurisprudentie ontwikkeld, toch bestond er nog in het Nederlands geen enkel samenvattend werk waarin heel de stof overzichtelijk behandeld wordt. Dat de Heer Odon De Leye, substituit-auditeur-generaal bij de Raad van State, de moed heeft gehad ons dit werk te bezorgen, geeft hem recht op de dank van alle Vlaamse juristen, daar aldus een belangrijke leemte in onze rechtsliteratuur wordt gevuld.

Het boek op zichzelf nu is voortreffelijk, zowel wat betreft de algemene opvatting als de uitwerking en de documentatie. De auteur heeft zich streng gehouden aan een vaste methode, namelijk de algemene beginselen, die de stof beheersen klaar en duidelijk uiteen te zetten om dan telkens daarbij de toepassingsmodaliteiten te onderzoeken, waarbij op uitvoerige wijze verwezen wordt naar de jongste en de meest interessante rechtspraak. Het werk is aldus uiterst geschikt voor de praktijk, daar alle bijzondere vraagstukken, die dikwijls op dit gebied zozeer omstreden werden, eenvoudig en klaar worden besproken, met alle vereiste gegevens om de thans geldende juridische oplossingen te rechtvaardigen.

Na een algemene inleiding, waarin de sociale ondergrond van de wet wordt geschetst omschrijft de auteur in een eerste titel het toepassingsgebied van deze wet. Welke werkgevers zijn aan de wet onderworpen en op welke arbeiders is ze toepasselijk? Hierbij worden achtereenvolgens de categorieën der werklieden, bedienden, leerlingen, schippers, dienstboden en huispersoneel onder de loupe genomen, en telkens omschrijft de Heer De Leye zo nauwkeurig mogelijk de grensgevallen volgens de geldende rechtspraak. Wat is een ongeval en wat is meer bepaald een arbeidsongeval en welke voorwaarden zijn er vereist opdat het slachtoffer van dergelijk ongeval zou vergoed worden? Al deze

vragen worden in brede lijnen beantwoord, met telkens toch genoeg vermeldingen van eigenaardige en twijfelachtige gevallen, opdat het boek voor de praktijk een stevig houvast zou bieden.

Vanzelfsprekend is er een heel hoofdstuk gewijd aan het probleem der ongevallen op de weg naar of van het werk, met de vele delicate kwesties die hierbij in aanmerking komen.

Na aldus het uitgebreid terrein afgetekend te hebben waarop de wet toepasselijk is, vat de auteur de studie aan van de uitkeringen die volgens de wet aan de slachtoffers verschuldigd zijn, zo bij gedeeltelijk tijdelijke als bij algehele blijvende ongeschiktheid tot werken. Telkens gaat de schrijver methodisch te werk door eerst het begrip nauwkeurig te stellen, de toepasselijke regel er aan vast te hechten en dan de interpretatie in de rechtspraak te onderzoeken.

De tegemoetkomingen in de geneeskundige kosten en de uitkeringen bij overlijden van het slachtoffer maken het voorwerp uit van afzonderlijke hoofdstukken, alsook de vaststelling of berekening van het basisloon, met de menigvuldige twistvragen daaromtrent.

Eenmaal de vergoedingen, waarop de betrokkene recht heeft, vastgesteld, op welke wijze en in welke vorm dienen dan de uitbetalingen te geschieden en welke verplichtingen berusten enerzijds op de werkgever en anderzijds op de verzekeraar om de integrale betaling te waarborgen? Aan de titel die hieraan gewijd wordt is ook een afzonderlijk hoofdstuk toegevoegd aangaande het mechanisme van het waarborgfonds.

Wanneer wij nagaan hoe de Heer De Leye er in geslaagd is een zo omvangrijke stof te condenseren in een paar honderd bladzijden, met een klaarheid die even bewonderenswaardig is als de volledigheid, voelen wij ons genoot de zeer grote verdiensten van dit boek dik te onderlijnen.

De titel die gewijd is aan de gerechtelijke procedure, waarbij onderzocht worden de bevoegdheid van de rechter, de aangifte van het ongeval, de bekrachtiging van overeenkomsten en andere beslissingen op verzoekschrift, de procedure voor het vredegericht en de rechtbank van beroep, het deskundig onderzoek, de gerechtskosten en uiteindelijk de herziening van de toegekende vergoedingen, geeft blijk van dezelfde hoedanigheden.

Zeer belangrijk zijn de hoofdstukken waarin de schrijver de verhouding behandelt tussen de burgerlijke aansprakelijkheid ingevolge het gewoon recht en de herstelregelingen op grond van de wet. Hier raken wij aan de diepste grondslagen van heel onze rechtsordering, waar de uitwerkselen van de traditionele leer van de fout en de moderne theorie van het risico ofwel tegen elkaar inwerken ofwel in sommige omstandigheden parallel lopen. Er doen zich op dit terrein uiterst subtiële vragen voor waaraan reeds zeer talrijke studiën gewijd werden. Met dezelfde zekerheid en zakelijkheid, die zijn vorige hoofdstukken hebben gekenmerkt, zet de auteur hier de hoofdbeginselen uiteen die de gelijktijdige toepassing van de arbeidsongevallenwet en van het gemeen recht beheersen, beginselen waaromtrent een oneindig aantal betwistingen dagelijks voor onze rechtbanken gepleit worden. De grote lijnen van de theorie worden toegelicht door talrijke praktische voorbeelden en door menigvuldige jurisprudentiële verwijzingen, waarbij de jongste studiën en gerechtelijke beslissingen worden te pas gebracht. Zo worden dan behandeld de terugslag van het gemeen recht op de wet en omgekeerd, de verplichtingen van de werkgever of van de verzekeraar en deze van de derde.

In een laatste hoofdstuk worden allerlei bijzondere vraagstukken besproken, zoals de toelage vanwege de Steun- en Voorzorgskas, de regeling van de schade voor personen die de wet van 1903 niet kunnen inroepen en de toepassing van vreemde wetgevingen.

Deze zeer beknopte uiteenzetting geeft slechts een zeer vaag idee van de betekenis van dit boek, dat voorzeker in de toekomst zal gelden als het definitief werk voor de tegenwoordige periode betreffende de vergoeding van de schade veroorzaakt door arbeidsongevallen.

Dit boek was er volstrekt nodig, vooral omdat de grote menigvuldigheid van monografieën en afzonderlijke studiën over hetzelfde onderwerp en de onophoudende groei van de jurisprudentie waren uitgewassen tot een onoverzienbare massa, die de juristen deed duizelen en waarin zeer dikwijls moeilijk de weg te vinden was. In dit oerwoud heeft de Heer De Leye brede en gemakkelijk te bewandelen lanen getrokken. Zijn werk is een kompas dat veilig en betrouwbaar is. Daarom is dit boek niet enkel een belangrijke aanwinst voor de vlaamse rechtsliteratuur, doch het is voorzeker een mijlpaal in de wetenschappelijke behandeling van de stof, daar het van het bestudeerde onderwerp een meesterlijke synthese geeft.

Met dit voortreffelijk werk begint de Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek een nieuwe reeks van haar uitgaven. Deze nieuwe reeks zal in het vervolg verzorgd worden door de gekende Uitgeverij voor rechts- en bestuurswetenschappen «Die Keure» te Brugge. De gevestigde reputatie van deze firma staat borg voor een hoge graad van volmaaktheid in de materiële afwerking van de publicaties. Het boek dat thans van de pers is gekomen toont aan dat wij van onze nieuwe uitgeverij de allerbeste prestaties mogen verwachten; het beantwoordt wat betreft kwaliteit van papier en verzorging van druk aan de hoogste eisen. Het eerste werk van deze nieuwe reeks zal ongetwijfeld een zeer groot succes kennen en wij hopen stellig dat al de abonné's op ons tijdschrift het in hun bibliotheek zullen willen bezitten.

René Victor

BALIELEVEN

Conferentie van de Jonge Balie van Brugge

De Conferentie van de Jonge Balie te Brugge zond onderstaande omzendbrief aan haar leden :

Waarde Confrater,

Wij hebben gemeend dit jaar onze bijzondere aandacht te moeten wijden aan de verwezenlijking van één van de belangrijkste doelstellingen van de Conferentie, namelijk : de beroepsvervolmaking van de jongere advocaat.

Te dien einde hebben wij een reeks deontologische voordrachten gepland, waarvan de wellicht later nog aan te vullen opgave hieronder volgt :

Dinsdag, 20 september 1960 : Mr. L. Lagae, Stafhouder te Gent : De Balie (inrichting en deontologie in het algemeen).

Dinsdag, 11 oktober 1960, Mr. A. Haus, advocaat te Gent : De Behandeling van een strafzaak.

Dinsdag, 25 oktober 1960, Mr. A. Cornelis, advocaat te Gent : Advocaat en cliënt (consultatie, ereloon, aansprakelijkheid).

Dinsdag, 8 november 1960, Mr. P. Vande Castelee, advocaat te Gent : De uitvoeringsmaatregelen.

Dinsdag, 22 november 1960, Mr. R. De Rijke, oud-stafhouder te Gent : Verhouding Advocaat, Magistraat, Pleitbezorger en Deurwaarder. Het Beroepsgeheim.

Dinsdag, 13 december 1960, Mr. A. Dhooge, advocaat te Gent, voorzitter van de Vlaamse Conferentie : De sociale rol van de Advocaat.

De voordrachten gaan door in de zaal van de Tucht-raad, Gerechtshof, te Brugge, en vangen telkens aan te 18 uur.

Wij zouden ons om het genomen initiatief ruim be-loond achten, indien U de verschillende spreekbeurten aandachtig en getrouw wilde bijwonen.

Wij nodigen U nu reeds in het bijzonder uit tot de eerste voordracht van de Heer Stafhouder L. Lagae, op dinsdag 20 september aanstaande, te 18 uur, over «De Balie».

Aanvaard, waarde Confrater, de betuiging van onze toegewijde gevoelens,

Walter Weyts,
Secretaris.

Paul Ducheyne,
Voorzitter.

Raoul De Pauw,
Ondervoorzitter.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

1 juli - 31 juli 1960)

I. Staats- en Administratief Recht.

1. *Financiën - Lening.* — Bij K.B. van 28 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5081) wordt de minister van Financiën ertoe gemachtigd een lening uit te geven genaamd «5%, schuld op 5 jaar 1960-65», nominaal groot 300 miljoen frank.

2. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5082) stelt de begroting vast van het hulpfonds voor Belgisch Congo voor het dienstjaar 1960.

3. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5084) stelt de begroting vast van het Ministerie van Belgisch Congo en Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1960.

4. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 1 juli 1960) stelt een bijzondere begroting vast voor hulp aan Belgisch Congo en Ruanda-Urundi en aan de overzeese gebieden van de Europese Economische gemeenschap voor het dienstjaar 1960.

5. *Landbouw - Jacht.* — Het M.B. van 27 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5091) stelt het tijdstip waarop de jacht op waterwild wordt geopend voor het dienstjaar 1960 vast.

6. *Landbouw.* — Het K.B. van 14 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5090) wijzigd art. 11 tweede lid van het K.B. van 2 maart 1957 houdende reglementering van de kunstmatige inseminatie van het rundvee.

7. *Landbouw.* — Het M.B. van 28 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5090) stelt het bedrag der premïen vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

8. *Overeenkomst tussen België, Nederland en Luxemburg.* — In het Staatsblad van 1 juli 1960 - 5095

verscheen de tekst van de overeenkomst tussen België, het Groot Hertogdom Luxemburg en Nederland inzake de verlegging van de personenkontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied, ondertekend op 11 april 1960 te Brussel.

9. *Ministerie van Wederopbouw - Oorlogsschade.* — Het K.B. van 20 juni 1960 (S. 2 juni 1960 - 5129) stelt de bevoegdheid van de nederlandstalige centrale commissie van beroep voor oorlogsschade vast.

10. *Financiën.* — De wet van 9 juni 1960 (S. 4 juni 1960 - 5152) stelt de begroting van pensioenen voor het dienstjaar 1960 vast.

11. *Financiën.* — De wet van 27 juni 1960 (S. 4 juli 1960 - 5160) stelt de begroting van het Ministerie van Culturele Zaken voor het dienstjaar 1960 vast.

12. *Financiën.* — Bij K. B. van 22 juni 1960 (S. 4 juli 1960 - 5162) wordt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet verhoogd.

13. *Landsverdediging.* — Bij de wet van 27 juni 1960 (S. 6 juli 1960 - 5192) wordt een interpretatie gegeven van de term oorlogsinvalide 1940-45 voor de toepassing der wetsbepalingen tot regeling van de toekenning van anciënniteitsbijslag aan het door de Staat bezoldigd personeel.

14. *Financiën.* — De wet van 14 juni 1960 (S. 6 juli 1960 - 5193) stelt de begroting vast van het Ministerie van Sociale Voorzorg voor het Dienstjaar 1960.

15. *Landsverdediging.* — Bij K.B. van 21 juni 1960 (S. 6 juli 1960 - 5203) wordt de Krijgsschool ingericht.

16. *Onderwijs.* — Bij K.B. van 14 juni 1960 (S. 6 juli 1960 - 5207) worden Rijkslagere scholen opgericht.

17. *Onderwijs.* — Bij de K. Besluiten van 23 juni 1960 (S. 6 juli 1960 - 5209) worden rijksinrichtingen en rijksinternaten voor middelbaar en normaal onderwijs opgericht.

18. *Landbouw.* — Het K.B. van 21 juni 1960 (S. 7 juli 1960 - 5231) wijzigt dit van 7 mei 1958 houdende maatregelen om de visstand en de schaal- en weekdieren in zee te beschermen.

19. *Verkeerswezen - Bevrachtingscontracten.* — Het M.B. van 30 juni 1960 (S. 7 juli 1960 - 5238) wijzigt het M.B. van 28 maart 1960 betreffende de vrachten voor elk door bemiddeling van de dienst voor regeling der binnenvaart gesloten bevrachtingscontract.

20. *Ministerie van Openbaar Onderwijs.* — Het K.B. van 2 juni 1960 (S. 7 juli 1960 - 5239) wijzigt het K.B. van 2 september 1957 tot vaststelling en coördinatie van het organiek kader van het personeel van het hoofdbestuur van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

21. *Financiën.* — De wet van 27 juni 1960 (S. 8 juli 1960 - 5256) stelt de begroting der dotatiën voor het dienstjaar vast.

22. *Openbare Onderstand.* — De wet van 23 juni 1960 (S. 9 juli 1960 - 5272) wijzigt de wet van 27 nov. 1891 op de openbare onderstand. Artikel 30 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Onderhoudskosten, ter uitvoering van deze wet gemaakt, worden krachtens een eigen recht gevorderd, hetzij tegen de ondersteunende personen, hetzij tegen degenen die hun onderhoud verschuldigd zijn, hetzij tegen degenen die aansprakelijk zijn voor de verwon-

ding of de ziekte welke de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt.

Wanneer de verwonding of de ziekte het gevolg zijn van een misdrijf, kan de vordering terzelfdertijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

De vordering tot terugbetaling verjaart naar gelang van het geval, overeenkomstig 2277 van het Burgerlijk Wetboek, of overeenkomstig hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaandelijke titel van het Wetboek van strafvordering. »

23. *Financiën.* — De wet van 20 juni 1960 (S. 9 juli 1960 - 5273) stelt de begroting vast van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en van Buitenlandse Handel voor het dienstjaar 1960.

24. *Wederopbouw - Oorlogsschade.* — Bij K.B. van 14 juni 1960 (S. 9 juli 1960 - 5288) worden de provinciale Directie en de Commissie van beroep voor Oorlogsschade van Henegouwen afgeschaft. Het ambtsgebied van de Provinciale Directie en van de Commissie van Beroep voor Oorlogsschade van Brabant omvat voortaan ook het ambtsgebied van de Provinciale Directie en van de Commissie van Beroep voor Oorlogsschade van Henegouwen.

25. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — De wet van 28 juni 1960 (S. 11 juli 1960 - 5304) stelt het tijdelijke regime van de betrekkingen tussen Congo en Ruanda-Urundi vast.

26. *Landbouw.* — Het K.B. van 3 juni 1960 (S. 11 juli 1960 - 5305) stelt maatregelen vast van diergeneeskundige politie inzake besmettelijke bloedarmoede en encephalo-mylitis der eenhoevigen vast.

27. *Ministerie voor culturele Zaken.* — Bij K.B. van 28 juni 1960 (S. 11 juli 1960 - 5308) wordt de verdeling van het actief en passief van het Belgisch Nationaal Instituut voor Radioomroep onder de 3 Instituten van de Belgische radio en televisie geregeld.

28. *Justitie - Verval der elgische Nationaliteit.* — Bij de wet van 27 juni 1960 (S. 12 juli 1960 - 5320) wordt de wet van 30 december 1953 betreffende het verval van de Belgische nationaliteit wegens een veroordeling bij verstek ingevolge een misdrijf gepleegd tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949 tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, aangevuld.

29. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 6 juni 1960 (S. 12 juli 1960 - 5322) wijzigt het K.B. van 5 december 1955 tot vaststelling van het organiek kader van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, sector Openbare Werken.

30. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 1 juni 1960 (S. 12 juli 1960 - 5328) vult het K.B. aan van 10 april 1954, houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Economische Zaken.

31. *Internationale Overeenkomst - Vervoer van reizigers en goederen per spoor.* — In het Staatsblad van 13 juli 1960 (5346) verscheen de tekst van de wijzigingen aan de internationale overeenkomst van 25 oktober 1952 betreffende het vervoer van reizigers en goederen per spoor, overeenkomstig de beslissingen getroffen door de Herzieningscommissie tijdens haar zitting van 3 maart 1959 te Freiburg.

32. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — De wet van 27 juni 1960 (S. 14 juli 1960 - 5368) regelt het statuut der beambten van de ondergeschikte openbare machten

en der instellingen van openbaar nut die om redenen onafhankelijk van hun wil in de onmogelijkheid zouden worden gesteld hun loopbaan in Afrika tot haar normaal einde voort te zetten.

33. *Internationale overeenkomst.* — De wet van 27 april 1960 (S. 15 juli 1960 - 5408) keurt de handels-overeenkomst goed tussen de Belgisch-Luxemburgse economische Unie en Nederland enerzijds en de Republiek Honduras anderzijds, ondertekend te Tegucigalpa op 30 januari 1959.

34. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — Het M.B. van 8 juli 1960 (S. 15 juli 1960 - 5415) stelt zekere uitvoeringsmaatregelen vast van het K.B. van 28 juni 1960 betreffende de opname van de leden van het bestuur in Afrika van de weermacht en van de magistratuur in de moederlandse openbare diensten.

35. *Binnenlandse Zaken - Gemeentelijke en Provinciale Financiën.* — Het K.B. van 29 juni 1960 (S. 15 juli 1960 - 5417) coördineert de wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën.

36. *Justitie.* — Het K.B. van 27 juni 1960 (S. 15 juli 1960 - 5429) stelt het kader der vaste afgevaardigden der kinderbescherming vast.

37. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — Het M.B. van 8 juli 1960 (S. 16 juli 1960 - 5450) stelt de uitvoeringsmaatregelen van de wet van 21 maart 1960 met betrekking tot de opneming van de personeelsleden van het bestuur in Afrika van de weermacht en van de magistratuur in de moederlandse openbare diensten vast.

38. *Buitenlandse Zaken.* — In het Staatsblad van 16 juli 1960 - 5452 verscheen de tekst van de schikking tussen België en Groot-Brittannië tot afschaffing der reispassverplichtingen van de Belgische onderdanen die zich naar Groot-Brittannië begeven en bijlagen, afgesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Londen op 1 april 1960.

39. *In- en doorvoer van goederen.* — De wet van 7 juli 1960 (S. 18 juli 1960 - 5472) bekrachtigde een K.B. genomen krachtens de wet van 30 juni 1931 betreffende de in-, uit- en doorvoer van goederen gewijzigd bij de wet van 30 juli 1934.

40. *Ministerie van Sociale Voorzorg.* — Het K.B. van 28 juni 1960 (S. 18 juli 1960 - 5473) stelt het organiek kader van de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen vast.

41. *Ministerie van Landbouw.* — Het K.B. van 18 mei 1960 (S. 19 juli 1960 - 5488) wijzigd het K.B. van 14 januari 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Landbouw.

42. *Justitie - Bescherming van de jeugd.* — Bij de wet van 15 juli 1960 (S. 20 juli 1960 - 5508) worden maatregelen voorgeschreven tot zedelijke bescherming van de jeugd. Krachtens art. 1 dezer wet is het de minderjarigen die niet de leeftijd van ten volle 18 jaar hebben bereikt verboden zich op te houden in de speelhuizen, de hondenrenbanen, de inrichtingen waar dienststers of entraîneuses gewoonlijk met de cliënten mede verbruiken en de voor weddenschappen bestemde ruimten, in de paardenrenbanen. De aanwezigheid in danszalen en drankgelegenheden terwijl er gedanst

wordt is eveneens verboden voor elke ongehuwde minderjarige beneden de 18 jaar, indien deze niet vergezeld is van zijn ouders of andere personen aan wier bewaking hij is toevertrouwd. Onder toepassing van de wet vallen niet de bals die niet uit handelsgeest plaats hebben noch de danslessen.

Aan art. 563 van het Wetboek van Strafrecht wordt een 5e lid toegevoegd, luidende: «Hij die in een paardenrenbaan weddenschappen heeft aangenomen buiten de uitsluitend daartoe bestemde ruimten.»

De ouders of exploitanten worden gestraft met correctionele straffen. Onwetendheid omtrent de leeftijd van de minderjarige, de identiteit van de vader of van de personen aan wier bewaking de minderjarige is toevertrouwd, kan slechts de strafbaarheid wegnemen indien zij het gevolg zijn van een onoverkomelijke dwaling.

De tekst dezer wet alsmede een plakkaat met de woorden «Toegang verboden aan minderjarigen beneden de 18 jaar» moet aan de ingang van bedoelde inrichtingen of lokalen worden aangeplakt.

De afvaardigingen der kinderbescherming hebben vrije toegang tot bedoelde inrichtingen.

43. *Ministerie van Afrikaanse Zaken.* — De wet van 24 juni 1960 (S. 21 juli 1960 - 5524):

1) kent waarborgen toe aan het lekenpersoneel van het erkend onderwijs dat om redenen onafhankelijk van hun wil in de onmogelijkheid zou worden gesteld zijn loopbaan in Afrika tot het normale einde voort te zetten.

2) wijzigd de wet van 21 maart 1960 betreffende de integratie der personeelsleden van het bestuur in Afrika, van de weermacht en van de magistratuur in de moederlandse openbare diensten wat de integratie der personeelsleden der openbare scholen aangaat.

44. *Bestuur van Ruanda-Urundi.* — Krachtens de wet van 12 juli 1960 (S. 21 juli 1960 - 5529) oefent de Resident-Generaal van Ruanda-Urundi alle machten en bevoegdheden uit die de Gouverneur-Generaal van Belgisch Congo en Ruanda-Urundi bezit.

45. *Internationale overeenkomst betreffende zee-lieden-vluchtelingen.* — De wet van 24 april 1960 (S. 21 juli 1960 - 5529) keurt de overeenkomst betreffende de zeelieden-vluchtelingen, ondertekend op 23 november 1959 te 's Gravenhage, goed.

46. *Verkeerswezen.* — Het K.B. van 24 juni 1960 (S. 21 juli 1960 - 5545) stelt de maatregelen vast betreffende de radioelectrische storingen verwekt door de afbuigoscillatoren van de televisietoestellen in de ontvangers van de klankradioomroep.

47. *Verkeerswezen.* — Het K.B. van 24 juni 1960 (S. 21 juli 1960 - 5551) stelt maatregelen vast in verband met de radioelectrische storingen voortgebracht door de motoren met inwendige verbranding met electrische ontsteking.

48. *Beneluxovereenkomst.* — De wet van 27 juni 1960 (S. 22-23 juli - 5576) keurt de protocollen bij Beneluxovereenkomst goed terwijl ze verder het K.B. van 17 december 1958 inzake douanen en accijnzen bekrachtigt.

49. *Volksgezondheid - Brevet van verpleger.* — Het K.B. van 9 juni 1960 (S. 22-23 juli 1960 - 5595) stelt de voorwaarden waaronder het brevet van verpleger of verpleegster wordt toegekend en van de beroeps-uitoefening vast.

50. *Volksgezondheid*. — Het K.B. van 11 juli 1960 (S. 22-23 juli 1960 - 5597) wijzigt het K.B. van 17 aug. 1957 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder het diploma van vroedvrouw, verpleger of verpleegster wordt toegekend en van de beroepsuitoefening.

51. *Ministerie van Economische Zaken*. — Het K.B. van 28 juni 1960 (S. 25 juli 1960 - 5614) wijzigt het organiek kader van het ministerie van Economische Zaken.

52. *Ministerie van Binnenlandse Zaken*. — De wet van 2 juli 1960 (S. 26 juli 1960-5625) stelt de begroting van het Ministerie van Binnenlandse zaken voor het dienstjaar 1960 vast.

53. *Ministerie van Justitie*. — De wet van 4 juli 1960 (S. 26 juli 1960 - 5635) stelt de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1960 vast.

54. *Ministerie van Middenstand*. — De wet van 11 juli 1960 (S. 27 juli 1960 - 5652) wijzigt en vult aan de wet van 20 december 1938 waarbij toelating werd verleend tot het oprichten van een Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand.

55. *Ministerie van Afrikaanse zaken*. — Het K.B. van 28 juni 1960 (S. 27 juli 1960 - 5659) stelt het statuut vast van de ambtenaren van het bestuur in Afrika van de kaders van het onderwijs, van de rechterlijke orde, van de gerechtelijke politie der parketten, alsmede van de aanvullingsambtenaren in dienst op 30 juni 1960.

56. *Rijkspersoneel - Vast wervingssecretariaat*. — Het K.B. van 7 juli 1960 (S. 28 juli 1960 - 5700) wijzigt het K.B. van 20 januari 1959 houdende vaststelling van de werking en de bevoegdheid van het vast wervingssecretariaat.

57. *Ministerie van Volksgezondheid*. — De wet van 15 juni 1960 (S. 29 juli 1960 - 5733) stelt de begroting vast van het Ministerie van Volksgezondheid en van het gezin voor het dienstjaar 1960.

58. *Landbouw - Jachtseizoen*. — De Min. Besluiten van 17 juli 1960 (S. 29 juli 1960-5752-54) stellen de tijdstippen van opening en sluiting van de jacht voor het seizoen 1960-61 vast.

59. *Ministerie van Landsverdediging*. — Het K.B. van 15 juli 1960 (S. 29 juli 1960 - 5758) wijzigt het K.B. van 24 november 1951 houdende geldelijk statuut van de leden van het vast kader der moederlandse strijdkrachten in Afrika.

60. *Ministerie van Justitie*. — Het K.B. van 26 juni 1960 (S. 29 juli 1960 - 5760) wijzigt dit van 6 januari 1959 tot vaststelling van het aantal griffiersklerken in ieder gerecht.

61. *Oorlogspensioenen - Terugvordering van onverschuldigde pensioenen of renten*. — De wet van 11 juli 1960 (30 juli 1960 - 5781) regelt de terugvordering door de Staat en door de Nationale Kas voor oorlogspensioenen van bedragen onverschuldigd uitbetaald als invaliditeits-, weduwe- en wezenpensioenen, pensioenen of tegemoetkomingen aan ascendenten, frontstrepente; gevangenschapstrepente, strijdersrenten of renten verbonden aan de nationale orden.

62. *Oorlogsweduwepensioen*. — De wet van 11 juli 1960 (S. 30 juli 1960 - 5782) verhoogt het bedrag der pensioenen van de weduwen en wezen van de beide oorlogen en van de veldtocht in Korea, breidt verder

de voorwaarden tot toekenning van de voordelen voorzien ten gunste van sommige categorieën uit en past sommige bepalingen der samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen en der samengeordende wetten op de militaire vergoedingen aan.

63. *Internationale Overeenkomst*. — De wet van 22 april 1960 (S. 30 juli 1960 - 5785) keurt de internationale suikerovereenkomst ondertekend te Londen op 1 december 1958 goed.

II. Burgerlijk Recht.

64. *Personenrecht - Echtscheidingen - Toelaatbaarheid van de echtscheiding indien minstens één der echtgenoten vreemdeling is*. — De wet van 27 juni 1960 (S. 9 juli 1960 - 5281) laat de echtscheiding toe wanneer ten minste één van de echtgenoten een vreemdeling is:

Artikel 1 - In geval van huwelijk tussen vreemdelingen wordt de toelaatbaarheid van de echtscheiding wegens een bepaalde oorzaak beheerst door de Belgische wet, tenzij de nationale wet van de echtgenoot die echtscheiding vraagt, zich ertegen verzet.

Art. 2 - In geval van huwelijk tussen personen van verschillende nationaliteit, van wie één Belg is, wordt de toelaatbaarheid van de echtscheiding beheerst door de Belgische wet.

Art. 3 - De gronden van echtscheiding worden bepaald volgens de Belgische wet.

65. *Personenrecht - Verval der Belgische Nationaliteit*. — Bij de wet van 27 juni 1960 (S. 12 juli 1960 - 5320) wordt de wet van 30 december 1953 betreffende het verval van de Belgische Nationaliteit wegens een veroordeling bij verstek ingevolge een misdrijf gepleegd tussen 26 augustus 1939 en 15 juni 1949 tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, aangevuld.

III. Rechterlijke Inrichting.

66. *Werkrechtersraden*. — De wet van 12 juli 1960 (S. 22-23 juli 1960 - 5564) wijzigt de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden. Talrijke artikelen dezer wet worden opgeheven en door andere vervangen.

IV. Strafrecht.

67. *Justitie - Bescherming van de jeugd*. — Bij de wet van 15 juli 1960 (S. 20 juli 1960 - 5508) worden maatregelen voorgeschreven tot zedelijke bescherming van de jeugd. Krachtens art. 1 dezer wet is het de minderjarigen die niet de leeftijd van ten volle 18 jaar hebben bereikt, verboden zich op te houden in de speelhuizen, de hondenrenbanen, de inrichtingen waar diensters of entraîneuses gewoonlijk met de cliënten mede verbruiken en de voor weddingschappen bestemde ruimten in de paardenrenbanen. De aanwezigheid in danszalen en drankgelegenheden terwijl er gedanst wordt is eveneens verboden voor elke ongehuwde minderjarige beneden de 18 jaar, indien deze niet vergezeld is van zijn ouders of andere personen aan wier bewaking hij is toevertrouwd. Onder toepassing van deze wet vallen niet de bals die niet uit handelsgeest plaatshebben noch de danslessen.

Aan art. 563 van het Wetboek van Strafrecht wordt een 5e lid toegevoegd, luidende: « Hij die in een paardenrenbaan weddingschappen heeft aangenomen buiten de uitsluitend bestemde ruimten. »

De ouders of exploitanten worden gestraft met correctionele straffen. Onwetendheid omtrent de leeftijd van de minderjarige, de indentiteit van de vader of van de personen aan wier bewaking de minder-

jarige is toevertrouwd, kan slechts de strafbaarheid wegnemen indien zij het gevolg zijn van een onoverkomelijke dwaling.

De tekst dezer wet alsmede een plakkaat met de woorden «Toegang verboden aan minderjarigen beneden de 18 jaar» moet aan de ingang van bedoelde inrichtingen of lokalen worden aangeplakt.

De afgevaardigden der kinderbescherming hebben vrije toegang tot bedoelde inrichtingen.

V. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

68. *Arbeid - Ondernemingen die autovoertuigen takelen.* — Bij K.B. worden voor de ondernemingen die autovoertuigen takelen sommige bijzondere toepassingsmodaliteiten van het wetsbesluit van 25 februari 1947 betreffende het toekennen van loon aan de werknemers voor een bepaald aantal feestdagen per jaar vastgesteld.

69. *Arbeid.* — Het K.B. van 11 mei 1960 (S. 1 juli 1960 - 5099) stelt de modaliteiten vast krachtens dewelke toegelaten wordt op een zondag te werken in de ondernemingen die autovoertuigen takelen.

70. *Arbeid - Glasbedrijf.* — Bij K.B. van 4 mei 1960 (S. 1 juli 1960 - 5099) worden algemeen verbindend verklaard de beslissingen van 14 januari 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het glasbedrijf betreffende de verkorting van de arbeidsduur.

71. *Middenstand - Wekelijkse rustdag.* — Bij K.B. van 28 juni 1960 (S. 1 juli 1960 - 5101) stelt de uitvoeringsmaatregelen vast der wet van 21 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in nering en ambacht.

72. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 16 juni 1960 (S. 9 juli 1960 - 5292) wijzigt titel 1 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming goedgekeurd bij regentsbesluit van 11 februari 1946.

73. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M.B. van 27 juni 1960 (S. 14 juli 1960 - 5379) wijzigt dit van 20 maart 1951 houdende vaststelling van de tarieven voor gezondheidszorgen inzake verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

74. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M.B. van 27 juni 1960 (S. 14 juli 1960 - 5381) wijzigt dit van 22 september 1955 ter uitvoering van het organiek K.B. van de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de bilaterale en multilaterale overeenkomsten betreffende de sociale zekerheid waar zij de ziekte en invaliditeitsverzekering beogen.

75. *Rijksmaatschappelijke Zekerheid.* — De wet van 28 juni 1960 (S. 15 juli 1960 - 5413) regelt de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij het leger tijdelijke diensten volbracht hebben.

76. *Hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden.* — Het K.B. van 5 mei 1960 (S. 16 juli 1960 - 5455) wijzigt het K.B. van 24 oktober 1936 houdende wijziging en coördinatie van de statuten der hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden onder Belgische vlag.

77. *Rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.* — Het K.B. van 14 juli 1960 (19 juli 1960 - 5497) stelt maatregelen vast tot aanpassing van art. 45 der wet van 28 maart 1960 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen aan de bepa-

lingen der wet van 12 april 1960 tot eenmaking van de verschillende stelsels van koppelingen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.

78. *Arbeid - Gewaarborgd weekloon.* — De wet van 20 juli 1960 (S. 22-23 juli 1960 - 5570) voert het gewaarborgd weekloon in. De wet omvat 30 art.

79. *Arbeid - Sluiting van ondernemingen.* — Het K.B. van 18 juli 1960 (S. 22-23 juli 1960 - 5589) stelt uitvoeringsmodaliteiten vast der artt. 5, 13, en 15 der wet van 27 juni 1960 betreffende de schadeloosstelling van de werknemers die ontslagen worden bij sluiting van ondernemingen.

80. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M.B. van 15 juli 1960 (S. 28 juli 1960 - 5709) wijzigt het M.B. van 11 april 1960 tot goedkeuring van de honorariumschaal der apothekers toe te passen inzake verzekering tegen ziekte en invaliditeit, terwijl het anderzijds het M.B. van 22 september 1955 tot vaststelling van het bedrag der bijdragen van de verzekeringsgerechtigden in de kosten der locopreparaten evenals van het tarief der farmaceutische producten en specialiteiten, wijzigt.

81. *Arbeid - Kappersbedrijf.* — Bij K.B. van 9 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 5755) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 25 januari 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het kappersbedrijf en de schoonheidszorgen betreffende de beperking van de arbeidsduur.

82. *Arbeid - Steenbakkerijen.* — Bij K.B. van 14 juli 1960 (S. 29 juli 1960 - 5756) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 24 november 1959 van het Nationaal Paritair Comité voor de steenbakkerijen betreffende de verkorting van de arbeidsduur.

VI. Fiscaal Recht.

83. *Registratie- en successierechten.* — De wet van 11 juli 1960 (S. 20 juli 1960 - 5510) wijzigt het wetboek der registratie-, hypoteek- en griffierechten, alsmede de wetboeken der successierechten, der zegelrechten en der met het zegel gelijkgestelde takses.

84. *Registratie en Domeinen - Opening der ontvangstkantoren.* — Het K.B. van 15 juli 1960 (S. 20 juli 1960 - 5512) wijzigt het K.B. van 12 februari 1960 tot vaststelling van de openingsuren der ontvangstkantoren van het bestuur der registratie en domeinen. Deze kantoren zijn opengesteld van 8 tot 12 uur behoudens op zaterdag.

85. *Verkeersbelastingen.* — De wet van 20 juni 1960 (S. 21 juni 1960 - 5534) wijzigt de verkeersbelastingen op de autovoertuigen.

86. *Verkeersbelastingen.* — Het K.B. van 11 juli 1960 (S. 21 juli 1960 - 5536) stelt de toepassingsvoorwaarden en modaliteiten van art. 3 par. I oct. 8 van de samengeordende wetten betreffende de verkeersbelastingen op de autovoertuigen wat de taxi's en voertuigen verhuurd met bestuurder aangaat, vast.

87. *Registratierechten en met het zegel gelijkgestelde takses.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 21 juni 1960 - 5537) wijzigt het wetboek der registratie-, hypoteek- en griffierechten alsmede het wetboek der met het zegel gelijk gestelde takses.

88. *Met het zegel gelijkgestelde takses.* — De wet van 5 juli 1960 (S. 21 juli 1960 - 5539) wijzigt de alge-

mene verordening op de met het zegel gelijkgestelde takses.

89. *Invoer van landbouw- en voedingsproducten.* — Het M.B. van 13 juli 1960 (S. 25 juli 1960-5614) wijzigt de Min. Besluiten van 30 april en 6 mei 1960 tot vaststelling van een bijzonder recht bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

90. *Inkomstenbelastingen - Petroleumprospectie in België.* — De wet van 11 juli 1960 (S. 30 juli 1960-5780) wijzigt de wetten betreffende de inkomstenbelastingen samengeordend op 15 januari 148 tot bevordering van de petroleumprospectie in België.

H. Boonen.

TAALKUNDIGE KRONIEK

MARGINALIA

(R.W. van 20 september 1959)

1. «Overwegende dat het wegeltje... geen eigenlijk rijwielpad *uitmaakt* maar een gedeelte van de vroegere bedding van het tramspoor;»

— «*uitmaken*» heeft niet de inhoud die men er hier wil aan geven. Het betekent «(samen) vormen», b.v. de koning en de ministers maken de regering uit of «betekenen, beduiden» b.v. «wat maakt nu 1 fr. op de hele rekening uit?»

De grond van de betekenis van «uitmaken» is dus «als resultaat van een bewerking (optelling b.v.) of beschouwing, zijn «met de bijkomende gedachte van samenvoeging of in aanmerking nemen van verscheidene elementen (koning + ministers, 1 fr. t.o.v. de hele rekening e.d.m.).

Men zou dus eventueel kunnen zeggen dat het «wegtje» een «soort rijwielpad uitmaakt» maar «geen eigenlijk rijwielpad is». Hiervan is men zeker want, in verband met het verkeer, heeft een «fietspad» (waarom rijwiel? bepaalde kenmerken, die dit wegeltje blijkbaar niet heeft.

Hetzelfde geldt voor de tegengestelde zin «maar...» hier is ook het werkwoord «is»! Om de aard van het wegeltje te kennen heeft men toch niet hard hoeven na te denken.

2. «... tot naast de gracht, *dit wil zeggen* op een breedte van 2 meter...»

«dit wil zeggen» wordt, als letterlijke vertaling van «cela veut dire», als gallicisme verworpen. Het heeft trouwens in het Nederlands geen betekenis. De uitdrukking die in onze taal gebruikt wordt is: «Dit betekent» of «dit is».

3. «Overwegende dat uit de gegevens der zaak blijkt dat *het niet Luc I. is* die op het reeds stilstaand rijwiel van Lia T. is gesprongen *maar wel deze laatste* die de kleine Luc aangereden heeft op een plaats aan het verkeer van alle voertuigen principieel *onttrokken* en waar de kleine jongen vrijelijk mocht gaan;»

— Men heeft hier de Nederlandse zinsbouw eens te meer grof geweld aangedaan. Als wij lezen dat «het niet Luc I. is die op het reeds stilstaand rijwiel is gesprongen» verwachten wij dat er zal gezegd worden wie dit dan wel gedaan heeft en ja, men zegt het, het is «deze laatste» nl. de eigenares van het «rijwiel» zelf. Zij is dus op haar eigen stilstaand rijwiel (met 3 wielen?) gesprongen, nadat zij (dus zonder rijwiel blijkbaar) «de kleine Luc aangereden heeft» wat ons laat veron-

derstellen dat deze jonge wielrijdster een nogal onstuimig persoon is. Natuurlijk is dit alles onzin maar, zo staat het er geschreven.

Aan de hoofdzin «blijkt» zijn twee aan elkaar tegengestelde nevenschikste zinnen toegevoegd a) «het niet L.I. is» en b) de samengetrokken zin «maar wel deze laatste».

Afhankelijk van zin b) komt dan de bijzin «die aangereden heeft» met als antecedent «deze laatste».

Dit lijkt wel de enige grammaticale mogelijkheid. Waarschijnlijk heeft men willen schrijven: «... blijkt niet dat L.I. op het stilstaand rijwiel van L.T. is gesprongen maar wel dat deze laatste de kleine L. aangereden heeft».

— dit alles is gebeurd «op een plaats aan het verkeer van alle voertuigen principieel onttrokken». «verkeer van alle voertuigen» mogen wij zeker wel vervangen door «alle verkeer»? Men denkt, in dit verband althans, toch aan geen ander verkeer dan dat van voertuigen.

de plaats van «principieel» is vreemd. Het woord zou juist voor «aan» moeten komen.

Het Nederlands heeft ook liever een betrekkelijke zin nl. «een plaats die principieel...»

en nu dat «onttrokken», wat wil men daarmee zeggen?

Werd de plaats aan het verkeer onttrokken door middel van een afsluiting? of door een verbod?

Bestaan er dan afsluitingen die slechts principieel van kracht zijn? of verbodsbepalingen die men principieel niet, in feite wel mag overtreden?

Of heeft men bedoeld dat de plaats in principe voor geen enkele soort verkeer bestemd was — dit laatste is wel niet samen te rijmen met de zin van «onttrokken» maar men vindt in de teksten zoveel ongerijmdheden...

Het wordt nog onverstaanbaarder door het vervolg: Met het «onttrokken» zijn schijnt samen te hangen dat de kleine jongen op deze plaats «vrijelijk mocht gaan».

Ook op de drukste rijweg mag men «vrij(elijk) gaan» (om over te steken b.v.) men mag er natuurlijk niet slenteren, rondspringen, met de bal spelen enz... maar «gaan»... hoe geraakt men anders van de ene kant naar de andere?

Uit dit alles volgt dat, zoals het hier geschreven staat, het zinnetje over dat «gaan» geen zin heeft. Zonder verklarende nota is ten andere uit de gehele volzin niet wijs te worden.

4. «Overwegende dat de eerste Rechter terecht *onderlijkt* dat het hier niet gaat over een *verplichtend rijwielpad*...».

— het Nederlands woord voor «souligner» is «onderstrepen».

— «verplichtend» betekent dat het tot iets verplicht, maar het rijwielpad verplicht tot niets, wel is het «verplicht» als rijweg voor fietsen.

5. «Overwegende dat de aard van de verwonding op het rechterbeen van L.I. *bespeurd* en de overeenstemmende verklaringen der getuigen... *bewijzen* dat L.T., die per fiets naar P. reed, plots om heeft gekeken met het gevolg dat zij tevens naar rechts heeft gezwenkt en met het voorwiel van haar fiets L.I. heeft geraakt».

— «bespeurd» betekent toch in het oog krijgen, zoals Van Dale zegt, «onvrijwillig, inzonderheid door nagelaten tekens». Zou de wonde aan het been van

het slachtoffer zo weinig opvallend zijn dat de experten ze moesten « bespeuren » of hebben zij hun taak ernstig uitgevoerd en de wonde « waargenomen » en eventueel onderzocht ?

- « bewijzen ». We hebben voor dit werkwoord twee onderwerpen nl. « de aard van de wonde » en « de getuigenissen ».

Het tweede onderwerp heeft wel zin maar het eerste... kan de aard van een wonde bewijzen dat de dader « heeft omgekeken en... gezwenkt heeft (sic) » ?

- Hier is weer een kortsluiting gebeurd : de aard van de wonde heeft uitgewezen hoe het been door de fiets geraakt werd maar dat omkijken zal wel uitsluitend uit de getuigenverklaringen afgeleid zijn, of niet ?

6. « Overwegende dat het bedrag van de schadeloosstelling, zoals door de eerste Rechter *beraamd*, *verreichtvaardigd* voorkomt... »

- beramen betekent inderdaad ook « de kosten etc van iets schatten... » maar eveneens, en vooral, « plannen smeden » met pejoratieve betekenis.

Zou het dan niet best zijn dit woord met dubbele inhoud te vermijden en « ramen » te schrijven, dat trouwens in de meeste gevallen in verband met kosten, prijzen enz. gebruikt wordt ?

- « verreichtvaardigen » is een woord dat niet bestaat. Het is « rechtvaardigen » en dus hier, « gerechtvaardigd ».

7. « Het betalen *ener* som... »

« ener » is een genitief. De relatie tussen « betalen » en « som » is echter geen bezitsverband — daarom omschrijven wij steeds in deze gevallen met « van ».

8. « de trein die het (slachtoffer) *kwam* te verlaten... » Letterlijk Frans « venait de... » In het Nederlands zeggen wij liefst « die het pas verlaten had... »

9. « dat het *tussen* de eerste reizigers was... »

In het Frans is er toch ook een verschil tussen « entre » (tussen) en « parmi » (onder) ?

10. « Gezien de stukken van het geding, en *namelijk* de inleidende dagvaarding... »

De vertaling van « notamment » is in dergelijke gevallen « inzonderheid ». « namelijk » heeft de betekenis van « à savoir » en zou hier slechts een opsomming kunnen inleiden.

11. « ... een bedrag van X fr. voor scheepswerken waaronder het schip « Henriette »... »

Een schip is toch geen scheepswerk (cfr. Van Dale : « scheepswerk = arbeid aan boord »). Bedoelt men « ... waaronder de herstelling (of de bouw) van het schip « Henriette » ? »

12. « Overwegende dat de vordering strekt ten einde verweerder zich te zien en te horen veroordelen... » Een ergerlijk stukje taalverknoeiing !

- « strekken tot iets » is de uitdrukking en de woorden « ten einde » hoeven hier niet bij te staan.

- « verweerder zich te zien... »

Als verweerder zelf iets gedaan had « om *zich* te zien veroordelen » zou het in orde zijn. Nu heeft een andere persoon iets gedaan « opdat verweerder zou veroordeeld worden » dus om hem « te laten veroordelen ».

Het wederkerige « *zich* » heeft hier dus geen zin.

- « te zien en te horen » mag gerust bestempeld worden als woordovertoolligheid die de al zo overladen zinnen nog maar verzwaart en waarvan het schrijven onnodig tijd in beslag neemt.

Hoe eenvoudig ware het geweest te schrijven : « Overwegende dat de vordering als doel heeft de veroordeling van verweerder tot... »

Dit zou directer geweest zijn, meer op de man af, doch dit schijnt bij ons niet te kunnen « niet, omdat het onze magistraten aan zeggingskracht faalt, maar omdat zij deze moeten spannen in het gaar een stijlwenning die, langzaam en behoedzaam, over de keien harer eigen « overwegingen » zich voortsleept ». (L.A. Levy in Wbl. v. h. Recht, nr 7893).

* * *

Tot slot nog een raadseltje voor wie meent dat het met het Nederlands als administratieve taal botertje tot de boom is :

Dezer dagen schreef een administratie hier te lande, in verband met kosten veroorzaakt door het verhuizen van een ambtenaar, dat deze kosten niet te haren laste zouden genomen worden « daar zij blootgesteld zijn om redenen van persoonlijke geschiktheid ». Quid ?

J. LELIARD.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960 - nr. 30 :

H. L. Bakels, Enige juridische en maatschappelijke aspecten van de stakingsvrijheid (II, slot). — J. V. Rypperda Wierdsma, C. H. F. Polak, De spreiding der Juridische faculteiten. — A. J. M. v. Moorsel, Het kortgeding in hoger beroep en in cassatie.

Rechtsgeleerd Magazijn Themis, jrg. 1960 - nr. 4 :

C. W. De Vries, Uit de geschiedenis van de Raad van Europa. — J. H. Smeets, De natuurlijke staat.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1960 - nr. 4642 :

B. H. D. Hermesdorf, Notaristypen bij Honoré de Balzac (I). — W. Hoevers, Het ontwerp erfrecht. — R. D. Kolléwijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VIII, slot).

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - nr. 4286 :

R. Hayoit de Termicourt, Le Conseil supérieur du Congo 1889-1930. — M. Taquet, La loi du 12 juillet 1960 modifiant la loi du 9 juillet 1926, organique des conseils de prud'hommes.

Jurisprudence du Port d'Anvers, jrg. 1960 - nr. 5 en 6

Abordage. — Affrètement maritime. — Assurances. — Commissionnaire-expéditeur. — Droit colonial. — Louage d'ouvrages. — Responsabilité. — Transport. — Vente. — Voies navigables.

Recueil Dalloz, jrg. 1960 - nr. 28 :

Ch. Sirat, La loi organique de la Constitution de 1958.